

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

**BANKACILIK SEKTÖRÜ YENİDEN
YAPILANDIRMA PROGRAMI:
GELİŞME RAPORU**

8 KASIM 2001

Sunuş

2000 Kasım ve 2001 Şubat aylarında yaşanan finansal krizler bankacılık sektörünü doğrudan ve önemli ölçüde etkilemiştir. Kasım krizi sonrasında likidite ve faiz riski nedeniyle sorunlar yaşayan bankacılık sektörü Şubat krizi sonrasında ilave olarak kur riskinden kaynaklanan kayıplarla karşı karşıya kalmıştır. Yaşanan krizlerin reel sektör üzerindeki daraltıcı etkisi ise bankacılık kesiminin aktif kalitesinin zayıflamasına yol açmıştır.

Bu gelişmeler, sektörün yapısal sorunlarını kalıcı bir biçimde çözmek ve bankacılık sistemini sağlıklı ve dünya ölçeğinde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturmak bakımından kapsamlı bir yeniden yapılandırma programının daha fazla ertelenemez olduğunu ortaya koymuştur. Bu çerçevede, Mayıs ayı içinde “Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı” hazırlanarak kamuoyuna açıklamıştır.

Program kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalar ve düzenlemelere ilişkin takvim önceden kamuoyuna duyurulmuş olup, programın uygulanmasında sağlanan gelişmeler düzenli olarak kamuoyuna açıklanmaktadır. Bu kapsamda, 2 Ağustos 2001’de “Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı: Gelişme Raporu”, 24 Ağustos 2001’de ise “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kapsamındaki Bankalar: Performans ve Gelişme Raporu” yayınlanmıştır. Ayrıca, 25 Eylül 2001’de gerek uygulamada sağlanan gelişmeleri gerekse geleceğe yönelik hedefleri ayrıntılı bir biçimde içeren “Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı Eylem Planı” yayınlanmıştır.

“Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı: Gelişme Raporu”nun bu sayısı ile 7 Kasım 2001 itibariyle, program uygulamasında sağlanan gelişmeler değerlendirilmektedir. Raporun birinci bölümünde Ağustos 2001 verileri çerçevesinde bankacılık sektörünün bilanço yapısı ve karlılık performansındaki gelişmeler özet olarak değerlendirilmekte, ikinci bölümde ise yeniden yapılandırma programında kaydedilen gelişmeler sunulmaktadır. Raporun ekinde önümüzdeki dönem için planlanan düzenlemelere ilişkin eylem planı yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

1. 2001 YILINDA BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER.....	1
2. BANKACILIK SEKTÖRÜ YENİDEN YAPILANDIRMA PROGRAMINDA SAĞLANAN GELİŞMELER.....	8
2.1. Kamu Bankalarının Yeniden Yapılandırılması	8
2.1.1. Finansal Açıdan Yeniden Yapılandırma	8
2.1.2. Operasyonel Açıdan Yeniden Yapılandırma.....	12
2.2. TMSF Bankalarının Yeniden Yapılandırılması	13
2.2.1. TMSF bünyesine alınan bankaların devir, birleşme, satış veya tasfiye yoluyla çözümlenmesi.....	13
2.2.2. Finansal Açıdan Yeniden Yapılandırma	14
2.2.3. Operasyonel Açıdan Yeniden Yapılandırma.....	17
2.2.4. Aktif Yönetimi ve Tahsilat	19
2.2.5. TMSF ile İlgili Yasal ve Kurumsal Düzenlemeler.....	21
2.3. Özel Bankacılık Sisteminin Daha Sağlıklı Bir Yapıya Kavuşturulması.....	22
2.4. Düzenleme, Gözetim ve Denetim Çerçevesinin Güçlendirilmesi ve Sektörde Etkinlik ve Rekabet Gücünün Artırılması	24
EK: BANKACILIK SEKTÖRÜ YENİDEN YAPILANDIRMA PROGRAMI EYLEM PLANI	29

TABLolar

Tablo 1 Banka Sayısı.....	1
Tablo 2 Gruplar İtibariyle Aktif Büyüklüğündeki Gelişmeler (Ağustos 2001)	1
Tablo 3 Grup Paylarındaki Gelişmeler	2
Tablo 4 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (Yüzde)	2
Tablo 5 Bankacılık Sektörü Kaynak Yapısı	2
Tablo 6 Türk Lirası ve Yabancı Para Cinsinden Mevduatların Gelişimi	3
Tablo 7 Mevduatın TL-YP Kompozisyonu (Toplam Mevduat İçindeki % Pay).....	3
Tablo 8 Mevduatın Vadelerine Göre Dağılımı	3
Tablo 9 Aktif Yapısının Gelişimi.....	4
Tablo 10 Gruplar İtibariyle Aktif Yapısının Gelişimi	4
Tablo 11 Gruplar İtibariyle Krediler	5
Tablo 12 Kredilerin Takibe Dönüşme Oranları.....	6
Tablo 13 Net Dönem Kâr/ Zararı (Milyon Dolar)	6
Tablo 14 Döviz Pozisyon Açığı (Milyon Dolar)	7
Tablo 15 Kamu Bankalarına Görev Zararları Karşılığı İhraç Edilen Senetler	8
Tablo 16 Kamu Bankalarının Kısa Vadeli Yükümlülükleri.....	9
Tablo 17 Kamu Bankalarındaki Nakit Dışı Tahvil Stoku (1.11.2001 İtibariyle).....	9
Tablo 18 Kamu Bankalarının Özkaynakları (Trilyon TL).....	10
Tablo 19 Kamu Bankalarının Konsolide Bilançosu	11
Tablo 20 Kamu Bankalarının Dönem Kar ve Zararları (Trilyon TL)	11
Tablo 21 Personel ve Şube Sayısında Yaşanan Gelişmeler.....	12
Tablo 22 TMSF Bankalarında Yeniden Yapılanma Süreci	13
Tablo 23 TMSF Bünyesine Devredilen Bankalar Listesi	14
Tablo 24 TMSF Kapsamındaki Bankalara Aktarılan Kaynaklar	15
Tablo 25 TMSF Bünyesindeki Bankaların Kısa Vadeli Yükümlülükleri.....	15
Tablo 26 TMSF Bünyesindeki Bankaların Döviz Pozisyonundaki Gelişmeler	16
Tablo 27 TMSF Bankaları Konsolide Bilançosu.....	17
Tablo 28 TMSF Bankalarının Şube ve Personel Sayısı.....	18

Tablo 29 TMSF Bankaları Menkul, Gayrimenkul ve İştirak Satışları.....	19
Tablo 30 TMSF'ye Devredilen Dosyalar.....	19
Tablo 31 TMSF Nakit Tahsilatları.....	19
Tablo 32 Fon Bankaları Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması Çalışmaları.....	20
Tablo 33 TMSF Dava ve Takip İstatistikleri	20
Tablo 34 Özel Bankaların Özkaynaklarının Gelişimi	22
Tablo 35 Özel Bankaların Döviz Pozisyonundaki Gelişmeler.....	22
Tablo 36 Bankacılık Sektöründe Devir ve Birleşmelere İlişkin Gelişmeler.....	23

BANKACILIK SEKTÖRÜ YENİDEN YAPILANDIRMA PROGRAMI: GELİŞME RAPORU

1. 2001 YILINDA BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER¹

Banka Sayısı, Büyüme, Grup Payları ve Yoğunlaşma Oranları

2000 yıl sonu ile karşılaştırıldığında 7 Kasım 2001 itibariyle, Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 79'dan 67'ye gerilemiştir. Sektörde faaliyette bulunan bankaların 3'ü kamu, 24'ü özel, 7'si Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) idaresi altında, 17'si yabancı, 16'sı ise kalkınma ve yatırım bankası statüsündedir.

Tablo 1 Banka Sayısı

	2000 Aralık	2001 Ekim ⁽¹⁾
Kamu ^(*)	4	3
Özel	29	24
TMSF Bankaları	11	7
Yabancı	17	17
Kalk.Yat. Bankaları	18	16
Toplam	79	67

Kaynak: BDDK

(1) 30 Ekim 2001'de devir işlemleri tamamlanan Demirbank bu tabloda yabancı bankalar grubunda gösterilmiştir. Bankacılık lisansı iptal edilen ve buna ilişkin yasal sürecin devam ettiği Ticaret Bankası tabloda yer almamaktadır.

() Vakıflar Bankası bu tabloda kamu bankaları grubunda yer almaktadır.*

2000 yıl sonunda 104,1 katrilyon lira olan bankacılık sektörünün toplam aktif büyüklüğü, 2001 yılı Ağustos ayı itibariyle reel olarak yüzde 2 oranında azalarak 157,7 katrilyon lira olmuştur. Dolar bazında bakıldığında, sektörün aktif büyüklüğü 2001 yılı Ağustos ayında geçen yıl sonuna göre yüzde 27 oranında küçülerek 112,6 milyar dolar seviyesine gerilemiştir.

Gruplar itibariyle incelendiğinde; 2001 yılı Ocak-Ağustos döneminde dolar bazında kamu ve yabancı bankalar grubunda yüzde 40, özel ve kalkınma-yatırım bankaları grubunda ise yüzde 25 civarında bir daralma sözkonusudur. Aynı dönemde TMSF bankalarının aktif büyüklüğünde bu bankaların mali bünyelerinin iyileştirilmesi amacıyla verilen kamu kağıtlarının da etkisiyle dolar bazında yüzde 17 oranında bir artış kaydedilmiştir. Kamu bankalarının aktif büyüklüğündeki reel daralmada, mevcut ekonomik konjonktürün etkisiyle bankacılık faaliyetlerinin gerilemesine ilave olarak, görev zararlarının tasfiyesi amacıyla Hazine tarafından verilen kağıtların Merkez Bankasına kesin satışı yapılarak sağlanan kaynaklarla kısa vadeli borçların azaltılması ve böylece bilançonun küçültülmesi etkili olmuştur.

Tablo 2 Gruplar İtibariyle Aktif Büyüklüğündeki Gelişmeler (Ağustos 2001)

	Toplam Aktif (Trilyon TL)	2000 Yıl Sonuna Göre Reel Değ. (TL)(%)	Toplam Aktif (Milyon Dolar)	2000 Yıl Sonuna Göre Değ. (\$) (%)
Kamu	44.429	-19,8	31.586	-40,6
Özel	80.493	1,0	57.458	-25,1
-İlk Beş Banka	52.816	0,7	37.702	-25,4
-Diğer	27.676	1,7	19.756	-25,0
TMSF Bünyesindeki Bankalar	21.288	58,3	15.196	17,4
Yabancı	4.237	-21,6	3.025	-41,9
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	7.408	3,3	5.288	-23,4
Genel Toplam	157.676	-2,0	112.554	-27,4

Kaynak: BDDK

¹ Bu bölüm bankalarca beyan edilen bilgilere dayanılarak hazırlanmıştır. Banka gruplandırmasında T.C. Merkez Bankası Gözetim Sisteminde uygulanmakta olan banka gruplaması kullanılmıştır.

2001 yılında grupların toplam aktifler, krediler ve mevduat içindeki paylarında da belirgin bir değişim gözlenmiştir. Ocak-Ağustos döneminde özellikle kamu ve TMSF bankalarından özel bankalar grubuna önemli oranda bir mevduat geçişi sözkonusudur. Nitekim, Ağustos 2001 itibariyle geçen yıl sonuna göre toplam mevduatlar içinde kamu ve TMSF bankalarının payı sırasıyla 7,6 ve 2,5 puan azalırken, özel bankaların payında 8,5 puanlık bir artış kaydedilmiştir. Benzer bir eğilim grupların krediler içindeki payında da gözlenmektedir.

Tablo 3 Grup Paylarındaki Gelişmeler

	Toplam Aktifler İçindeki Pay (%)		Toplam Krediler İçindeki Pay (%)		Toplam Mevduat İçindeki Pay (%)	
	Aralık 2000	Ağustos 2001	Aralık 2000	Ağustos 2001	Aralık 2000	Ağustos 2001
Kamu	34,3	28,1	27,5	20,0	39,9	32,3
Özel	49,5	51,0	58,1	64,9	45,9	54,4
- İlk Beş Banka	32,6	33,5	41,5	50,3	30,7	36,3
- Diğer	16,9	17,6	16,6	14,6	15,2	18,1
TMSF Bankaları	8,4	13,5	6,7	4,7	13,4	11,9
Yabancı	3,4	2,7	1,3	2,4	0,8	1,4
Kalkınma ve Yat. Bankaları	4,5	4,7	6,4	8,0	-	-
Sektör Toplamı	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: BDDK

Bankacılık sektörü yoğunlaşma açısından incelendiğinde; aktif toplamı bakımından en büyük beş bankanın toplam sektör içindeki payı 2000 yılı sonunda yüzde 48 iken, Ağustos 2001'de yüzde 46'ya gerilemiştir. Aynı dönemde ilk beş bankanın toplam mevduat ve krediler içindeki payı ise artış göstermiştir.

Tablo 4 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (Yüzde)

	Toplam Aktifler		Toplam Mevduat		Toplam Krediler	
	2000 Aralık	2001 Ağustos	2000 Aralık	2001 Ağustos	2000 Aralık	2001 Ağustos
İlk beş banka(*)	48	46	51	52	42	44
İlk on banka(*)	69	70	72	75	71	73

Kaynak: BDDK

(*)Toplam aktiflere göre

Kaynak Yapısı

2001 yılının Ocak-Ağustos döneminde toplam kaynaklar içinde mevduatın payı 4,3, özkaynakların payı ise 3,9 puan artarken, bankalara borçlar kaleminin payı 7,8 puan gerilemiştir.

Tablo 5 Bankacılık Sektörü Kaynak Yapısı

	Trilyon TL.			Yüzde Pay	
	2000 Aralık	2001 Ağustos	Reel % Değişme	2000 Aralık	2001 Ağustos
Mevduat	58.900	95.974	5,4	56,6	60,9
- TP	30.837	38.597	-19,0	29,6	24,5
- YP	28.062	57.378	32,3	27,0	36,4
Bankalara Borçlar	23.907	24.040	-35,0	23,0	15,2
- Yurtiçi Bank. ve Benzeri Kur.	8.479	5.287	-59,7	8,1	3,4
- Yurtdışı Bank. ve Benzeri Kur.	14.810	18.451	-19,4	14,3	11,7
-Y. Bank. (Milyon Dolar)	22.046	13.170			
Diğer	14.084	20.679	-5,0	13,5	13,1
Özkaynak	7.202	16.983	52,5	6,9	10,8
Toplam	104.093	157.676	-2,0	100,0	100,0

Kaynak: BDDK

Bankacılık sektörünün temel fon kaynağı olan mevduat 2001 yılının Ocak-Ağustos döneminde reel olarak yüzde 5,4 oranında artışla 96 katrilyon liraya ulaşmıştır. Aynı dönemde Türk lirası mevduatlar reel olarak yüzde 19 azalırken, döviz kurundaki yüksek oranlı artışa bağlı olarak yabancı para cinsinden mevduatlar yüzde 32,3 oranında artmıştır. Dolar bazında değerlendirildiğinde aynı dönemde Türk Lirası cinsinden mevduatlar yüzde 40, yabancı para cinsinden mevduatlar ise yüzde 2 oranında gerileme göstermiştir.

Tablo 6 Türk Lirası ve Yabancı Para Cinsinden Mevduatların Gelişimi

	TEFE'ye Göre Reel Yüzde Değişme			Dolar Cinsinden Yüzde Değişme		
	Türk Lirası	Yabancı Para	Toplam	Türk Lirası	Yabancı Para	Toplam
Kamu Bankaları	-27,3	28,4	-14,7	-46,1	-4,8	-36,7
Özel Bankalar	7,4	33,4	25,0	-20,4	-1,1	-7,3
TMSF Bankaları	-39,7	22,9	-6,7	-55,3	-8,9	-30,9
Yabancı Bankalar	-38,9	167,5	81,0	-54,7	98,3	34,2
Sektör Toplamı	-19,0	32,3	5,4	-40,0	-2,0	-21,9

Kaynak: BDDK

Yaşanan finansal krizler sonrası ortaya çıkan belirsizlik ve güven sorunu, mevduatların Türk Lirası yerine döviz cinsinden tutulmasına ve vadenin daha da kısılmasına yol açmıştır. Nitekim, Türk lirası mevduatın toplam mevduat içindeki payı 2000 yılı sonunda yüzde 52,4 iken, 2001 Ağustos döneminde yüzde 40,2'e gerilemiştir.

Tablo 7 Mevduatın TL-YP Kompozisyonu (Toplam Mevduat İçindeki % Pay)

	Türk Lirası Mevduat		Yabancı Para Mevduat	
	2000 Aralık	2001 Ağustos	2000 Aralık	2001 Ağustos
Kamu Bankaları	77,3	65,8	22,7	34,1
Özel Bankalar	32,3	27,8	67,7	72,2
TMSF Bankaları	47,9	30,6	52,6	69,4
Yabancı Bankalar	41,8	14,1	58,0	85,9
Sektör Toplamı	52,4	40,2	47,6	59,8

Kaynak: BDDK

Kısa vadeli (vadesiz+1 ay vadeli+3 ay vadeli) Türk lirası mevduatın toplam Türk lirası mevduat içindeki payı 2000 yılı sonunda yüzde 89,2'den, 2001 yılının Ağustos ayında yüzde 90,6'ya yükselmiştir. DTH'larda da benzer bir gelişme olmuş ve 2000 yılı sonunda kısa vadeli DTH'ların toplam DTH'lara oranı yüzde 79,7 iken, 2001 yılı Ağustos ayı itibariyle bu oran yüzde 83,9'a çıkmıştır.

Tablo 8 Mevduatın Vadelerine Göre Dağılımı

	Trilyon TL.			Yüzde Pay	
	2000 Aralık	2001 Ağustos	Reel % Değişme	2000 Aralık	2001 Ağustos
Türk Lirası Mevd.	30.837	38.597	-19,0	100,0	100,0
Vadesiz	6.722	7.114	-31,5	21,8	18,4
1 Ay	8.197	10.263	-19,0	26,6	26,6
3 Ay	12.579	17.575	-9,6	40,8	45,5
3 Aya kadar top.	27.498	34.952	-17,8	89,2	90,6
3 Aydan Uzun Vdl.	3.339	3.644	-29,4	10,8	9,4
Döviz Tev. Hes.	28.063	57.289	32,0	100,0	100,0
Vadesiz	4.093	8.200	29,6	14,6	14,3
1 Ay	8.615	23.584	77,1	30,7	41,2
3 Ay	9.665	16.279	9,0	34,4	28,4
3 Aydan Uzun Vdl.	5.690	9.226	4,9	20,3	16,1

Kaynak: BDDK

Ekonomik görünümdeki bozulmanın yanısıra, global ekonomideki yavaşlama ve gelişmekte olan ekonomilerde yaşanan sorunlar bankaların diğer önemli bir kaynağı olan yurtdışı piyasalardan sağlanan fonların miktar ve maliyetini olumsuz yönde etkilemiştir. Nitekim, Ocak-Ağustos döneminde Türk bankacılık sektörünün yurt dışı bankalardan sağladığı fonlar dolar bazında yüzde 40 oranında gerilemiştir. Bu gelişmede, bankaların geçen yıl aldıkları sendikasyon kredilerini bu yıl geri ödemeleri veya daha düşük oranda yenilemeleri etkili olmuştur.

Aralık 2000 itibariyle 7,2 katrilyon lira olan bankacılık sektörünün özkaynakları, reel olarak yüzde 52,5 oranında artarak 2001 yılının Ağustos ayında 17 katrilyon liraya yükselmiştir. Özkaynaklardaki bu artışta TMSF kapsamındaki bankaların bilanço yapılarını güçlendirmek amacıyla Hazine tarafından verilen DİBS'lerin pasifteki karşılığının yedek akçeler hesabında izlenmesi ve kamu bankalarına yapılan sermaye desteği etkili olmuştur.

Aktif Yapısı

2001 yılının Ocak-Ağustos döneminde bankacılık sektörünün aktif yapısında, menkul değerlere plasmanlar lehine önemli bir değişim gözlenmiştir. Nitekim, toplam aktifler içinde, menkul değerler cüzdanı ve bağlı menkul değerler toplamının payı bir önceki yıl sonuna göre 16,2 puan artarak yüzde 33,9 olurken, kredilerin payı 4,6 puan azalarak yüzde 26'ya inmiştir.

Tablo 9 Aktif Yapısının Gelişimi

	Trilyon TL.		Reel % Değişme	Yüzde Pay	
	2000 Aralık	2001 Ağustos		2000 Aralık	2001 Ağustos
Bankalardan Alacaklar(*)	18.853	25.994	-10,8	18,1	16,5
Krediler	31.844	41,026	-16,7	30,6	26,0
Menkul Değ. Cüzd. + Bağlı Menk. Değ.	18.463	53,398	87,1	17,7	33,9
-Menkul Değ. Cüzdanı	11.995	35.743	92,8	11,5	22,7
-Bağlı Menkul Değ.	6.468	17,655	76,6	6,2	11,2
Diğer	34.933	37.258	-31,0	33,6	23,7
TOPLAM AKTİFLER	104.093	157,676	-2,0	100,0	100,0

Kaynak: BDDK

(*) TCMB, Interbank, Bankalardan Alacaklar.

Gruplar itibariyle incelendiğinde kredi portföyünün toplam aktifler içindeki payı, kamu ve TMSF bünyesindeki bankalarda belirgin bir biçimde azalırken, özel bankalar grubunda sınırlı bir düşüş göstermiş, yabancı bankalar grubunda ise artmıştır. Menkul değerlere plasmanların toplam aktifler içindeki payı incelendiğinde, yabancı bankalar dışındaki tüm gruplarda artış söz konusudur.

Tablo 10 Gruplar İtibariyle Aktif Yapısının Gelişimi

(Yüzde Pay)	Kamu		TMSF		Özel		Yabancı	
	2000 Aralık	2001 Ağustos	2000 Aralık	2001 Ağustos	2000 Aralık	2001 Ağustos	2000 Aralık	2001 Ağustos
Bankalardan Alacaklar	7,9	9,9	8,4	3,9	22,7	19,7	52,4	46,2
Krediler	24,5	18,6	24,6	9,1	35,9	33,1	12,3	23,3
MDC + Bağlı Menk. Değ.	8,9	48,6	52,5	65,1	18,4	21,4	24,2	12,8
-Menkul Değ. Cüzd.	6,2	45,9	43,1	41,5	10,1	7,7	19,8	7,0
-Bağlı Men. Değ.	2,8	2,7	9,4	23,2	8,3	13,7	4,4	5,8
Diğer	58,6	22,9	14,5	21,9	23,1	25,8	11,0	17,7
TOPLAM AKTİFLER	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: BDDK

2001 yılı Ocak-Ağustos döneminde kamu bankalarının menkul değerlere plasmanlarındaki artış görev zararı alacaklarının tasfiyesi amacıyla verilen DİBS'lerden, TMSF bankalarındaki artış ise bu bankaların mali yapılarını güçlendirmek amacıyla Hazine tarafından ihraç edilen DİBS'lerden kaynaklanmıştır. Özel bankalar grubunda ise menkul değerlere

plasmanın bileşiminde önemli bir değişim gözlenmiş ve bu dönemde toplam aktifler içinde menkul değerler cüzdanının payı gerilerken, bağlı menkul değerlerin payı artış göstermiştir. Bu gelişmede, özel bankaların takas işlemi sonrası almış oldukları DİBS'lerin bağlı menkul değerler kaleminde yer alması ve değerlendirme esaslarının 2001 yılında yeniden düzenlenmesi etkili olmuştur.

2001 yılında reel faiz oranlarının önemli ölçüde artması, ekonomik aktivitenin genel olarak daralması ve şirketler kesiminin bilanço yapısındaki bozulma bankaların kredi plasmanlarının gerilemesine yol açmıştır. Nitekim, Ağustos ayı itibariyle bankacılık kesiminin kredi hacmi bir önceki yıl sonuna göre reel olarak yüzde 16,7 oranında azalmıştır. Buna paralel olarak, 2000 yıl sonunda yüzde 50,6 olan mevduat bankalarının kredi/mevduat oranı, 2001 yılı Ağustos ayı sonunda yüzde 39,3'e düşmüştür. Kredi portföyünün daralmasında bu dönemde kamu ve fon bankalarında takibe düşen alacakların önemli oranda yükselmesi de etkili olmuştur. Nitekim, brüt (Krediler+Takipteki Alacaklar) olarak değerlendirildiğinde Ocak-Ağustos döneminde kredi hacmindeki reel daralma yüzde 10,5 olmaktadır.

Gruplar itibariyle incelendiğinde Ocak-Ağustos döneminde, kamu ve fon bankalarının kredi portföyü reel olarak önemli oranda gerilerken, özel bankalar grubunun kredi portföyündeki azalma daha sınırlı kalmış, yabancı ve kalkınma-yatırım bankalarının kredi hacmi ise reel olarak artmıştır.

Tablo 11 Gruplar İtibariyle Krediler

	Trilyon TL.			Sektör Toplamı İçinde Pay (%)	
	2000 Aralık	2001 Ağustos	Reel Deği.(%)	2000 Aralık	2001 Ağustos
Kamu Bankaları	8.757	8.220	-39,3	27,5	20,0
Özel Bankalar	18.491	26.611	-6,9	58,1	64,9
TMSF Bankaları	2.138	1.933	-41,5	6,7	4,7
Yabancı Bankalar	430	986	48,4	1,4	2,4
Kalkınma ve Yatırım B.	2.028	3.275	4,5	6,4	5,0
Sektör Toplamı	31.845	41.026	-16,7	100,0	100,0

Kaynak: BDDK

2001 yılında ihracat kredilerinin toplam krediler içindeki payı artarken, ihtisas kredileri ile tüketici kredilerinin payında belirgin bir düşüş kaydedilmiştir. İhracat kredilerinin payında gözlenen artış hem bu tür kredilerdeki daralmanın genel kredi hacmindeki gerilemeye göre daha sınırlı kalmasından hem de Türk Lirasının değer kaybına bağlı olarak genelde yabancı para cinsinden kullanılan bu kredilerin TL karşılığının yükselmesinden kaynaklanmıştır. İhtisas kredilerindeki azalmada ise, yeniden yapılandırılma programı çerçevesinde kamu bankalarının kullandırabileceği ihtisas kredilerinin sınırlandırılması ve bu kredilere uygulanacak faiz oranlarının DİBS yıllık ortalama bileşik faizlerine endekslenmesi etkili olmuştur.

Ekonomide yaşanan problemler bankaların sorunlu kredilerinin de artmasına yol açmış ve 2000 yıl sonunda 4 katrilyon lira olan brüt takipteki alacaklar, 2001 yılı Haziran ayında 6,3 katrilyon liraya, Ağustos ayında ise 8,5 katrilyon liraya yükselmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, kredilerin takibe dönüşüm oranı (brüt takipteki alacaklar/[krediler+brüt takipteki alacaklar]) 2000 yılında yüzde 11 iken, 2001 yılı Ağustos ayında yüzde 17,2'ye çıkmıştır. TMSF bünyesine katılan banka sayısındaki artış, bu bankaların takipteki alacak oranlarının yüksek olmasının etkisiyle kredilerin takibe dönüşüm oranlarını artırmıştır. 2001 yılı Ağustos ayı itibariyle TMSF bankalarının açmış oldukları kredilerin takibe dönüşme oranı yüzde 65,2 ile grup bazındaki en yüksek oranı temsil etmektedir. TMSF bankalarından sonra yüzde 29,1 ile kamu bankaları ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 12 Kredilerin Takibe Dönüşme Oranları

Yüzde	2000	2001	2001
	Aralık	Haziran	Ağustos
Kamu Bankaları	11,6	20,2	29,1
Özel Bankalar	6,0	4,7	4,7
TMSF İdaresindeki Bankalar	42,3	61,3	65,2
Yabancı Bankalar	3,4	4,8	4,7
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	2,5	3,7	4,0
Sektör Toplamı	11,1	13,8	17,2
Sektör Toplamı (TMSF hariç)	7,4	8,5	11,1

Kaynak: BDDK

Risk Santralizasyonu Merkezi verilerine göre, Ağustos 2001 itibariyle toplam tasfiye olunacak kredilerin yüzde 20,7'sini tekstil sektörü, yüzde 11'ini inşaat sektörü, yüzde 6,5'ini gıda sektörü, yüzde 7,4'ünü ise ticaret sektörü oluşturmaktadır.

Karlılık

Türk Lirasının önemli oranda değer yitirmesi nedeniyle oluşan kambiyo zararları, faiz oranlarındaki hızlı yükselmeye bağlı olarak ortaya çıkan fonlama ve sermaye piyasası işlem zararları ve sorunlu kredilerdeki yükselmeye bağlı olarak takipteki alacaklar özel provizyonundaki artış 2001 yılında bankacılık sektörünün karlılık performansının belirgin biçimde kötüleşmesine yol açmıştır. Bununla birlikte Haziran sonrası dönemde özellikle yabancı para açık pozisyonların kapanmasının da katkısıyla bankaların karlılığında nisbi bir iyileşme eğilimi başlamış bulunmaktadır. Nitekim, bankacılık sektörünün Haziran ayı itibariyle 3,9 milyar dolar olan dönem zararı Ağustos ayı sonunda 2,3 milyar dolara gerilemiştir.

2001 Ocak-Ağustos döneminde özel, yabancı ve kalkınma ve yatırım bankaları grubu kar elde ederken, kamu bankaları ve TMSF kapsamındaki bankalar zarar etmişlerdir. Kamu bankalarındaki zarar esas olarak Halk ve Emlak Bankasının zararlarından kaynaklanmaktadır. 2001 yılında Hazine tarafından kamu ve Fon bankalarına verilen yüksek getirili DİBS'lerden elde edilen faiz gelirleri bu bankaların zararının yükselmesini önleyen bir unsur olmuştur.

Tablo 13 Net Dönem Kâr/ Zararı (Milyon Dolar)

	2000	2000	2001	2001
	Haziran	Aralık	Haziran	Ağustos
Kamu Bankaları	149	-276	-763	-394
Özel Bankalar	1.409	624	64	447
TMSF Bankaları	-1.868	-5.376	-3.578	-2.878 (*)
Yabancı Bankalar	169	20	208	240
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	181	320	137	271
Sektör Toplamı	41	-4.687	-3.931	-2.313
TMSF Hariç Sektör	1.909	688	-353	565

Kaynak: BDDK

(*) Temmuz ayında Fona alınan beş banka hariç tutulduğunda Ağustos ayı itibariyle zarar tutarı 1,9 milyar dolara gerilemektedir.

Yabancı Para Pozisyonu

Kasım 2000'de finansal piyasalarda yaşanan kriz uygulanmakta olan ekonomik programın sürdürülebilirliği konusunda endişeler yaratmış ve bankacılık sektörü döviz pozisyon açığını kapatmaya başlamıştır. Bu eğilim, Şubat 2001 krizinin ardından dalgalı kur sistemine geçilmesiyle çok daha belirgin olmuştur. Nitekim, bankacılık sektörünün 19 Şubat itibariyle 15,2 milyar dolar olan vadeli işlemler hariç döviz pozisyon açığı 15 Haziran itibariyle 7,2 milyar dolara kadar gerilemiştir. Bu gelişmede, TMSF bankalarına verilen dövize endeksli DİBS'lerin katkısıyla bu

bankaların yabancı para açık pozisyonlarının 4,5 milyar dolardan 274 milyon dolara gerilemesi belirleyici olmuştur. Aynı dönemde, özel bankaların vadeli işlemler hariç yabancı para açık pozisyonu da 8,9 milyar dolardan 6,1 milyar dolara gerilemiştir. Özel bankaların vadeli işlemler hariç yabancı para açık pozisyonları 15 Haziran 2001'de yapılan takas işlemi sonrasında daha da gerileyerek, 28 Eylül itibariyle 973 milyon dolara inmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda 19 Şubat itibariyle 15,2 milyar dolar olan bankacılık sektörünün (TMSF bankaları dahil) bilanço içi açık pozisyonu 28 Eylül itibariyle 2 milyar dolara gerilemiştir. TMSF bankaları hariç tutulduğunda aynı dönemde bilanço içi yabancı para açık pozisyonu 10,7 milyar dolardan 735 milyon dolara inmiştir.

Daha önceki dönemlerde bilanço içi pozisyon açıklarını vadeli işlemler yoluyla kapatarak yasal oran sınırlarında kalmaya çalışan bankacılık sektörünün, takas sonrasında yabancı para açık pozisyonları önemli ölçüde azaldığından, vadeli işlemlerde de belirgin bir azalma gözlenmiştir. Nitekim, takas işlemi öncesinde 6,6 milyar dolar civarında olan vadeli işlemler (net) 28 Eylül'de 1,2 milyar dolara inmiştir.

Tablo 14 Döviz Pozisyon Açığı (Milyon Dolar)

	Kasım 2000		19 Şubat 2001		15 Haziran 2001		28 Eylül 2001	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
Kamu Bankaları	-184	-184	-28	22	95	96	116	117
Özel Bankalar	-10.674	-954	-8.913	-1.049	-6.131	-374	-973	311
TMSF Bankaları	-5.177	-4.777	-4.537	-4.529	-274	-354	-1.254	-1.170
Yabancı Bankalar	-1.966	-110	-1.438	-45	-818	-15	107	-28
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	-441	-108	-333	-75	-118	24	15	26
Sektör (TMSF hariç)	-13.265	-1.356	-10.712	-1.147	-6.972	-269	-735	426
Sektör (TMSF dahil)	-18.442	-6.133	-15.249	-5.676	-7.246	-623	-1.989	-744

Kaynak: BDDK

(1) Döviz Endeksli Pozisyon Dabil, Vadeli İşlemler Hariç.

(2) Döviz Endeksli Pozisyon ve Vadeli İşlemler Dabil.

2. BANKACILIK SEKTÖRÜ YENİDEN YAPILANDIRMA PROGRAMINDA SAĞLANAN GELİŞMELER

2.1. Kamu Bankalarının Yeniden Yapılandırılması*

Kamu bankalarının yeniden yapılandırılmasına yönelik program, öncelikle finansal ve operasyonel yapının iyileştirilmesi, nihai olarak ise bu bankaların özelleştirilmesi hedefi çerçevesinde yürütülmektedir.

Kamu bankalarının yeniden yapılandırılmaları sürecinde ilk adımı bu bankaların yönetimini ortak yönetim kuruluna devretmek oluşturmuştur. Ortak Yönetim Kurulu'na kamu bankalarını yeniden yapılandırma ve özelleştirmeye hazırlama yetkisi de verilmiştir.

2.1.1. Finansal Açıdan Yeniden Yapılandırma

Kamu bankalarının finansal açıdan yeniden yapılandırılması; (1) görev zararı alacaklarının tasfiyesi, (2) kısa vadeli yükümlülüklerin azaltılması, (3) kamu bankalarına sermaye desteği sağlanması, (4) mevduat faizlerinin piyasa faizlerine uyumlu hale getirilmesi ve (5) kredi portföyünün etkin yönetimi alanlarında yoğunlaşmıştır.

Görev Zararlarının Tasfiyesi

Kamu bankalarının yeniden yapılandırılması çerçevesinde öncelik Ziraat ve Halk bankalarının aktiflerinin sırasıyla yüzde 50 ve yüzde 65'ini oluşturan görev zararlarının tasfiye edilmesine verilmiştir. Bu çerçevede, 2001 yılı içinde 23 katrilyon lira tutarında özel tertip tahvil verilmek suretiyle bu bankaların görev zararları alacakları ve bu zararlara tahakkuk etmiş faiz tutarının tamamı tasfiye edilmiştir.

Tablo 15 Kamu Bankalarına Görev Zararları Karşılığı İhraç Edilen Senetler (*)

(Trilyon TL.)	Ziraat	Halk	Emlak	Toplam
2000 Sonu İtibariyle	2.034	863	-	2.897
2001 Ocak	2.333	2.167	-	4.500
Şubat	-	1.000	-	1.000
Mart	550	1.750	-	2.300
Nisan	4.500	1.750	-	6.250
Mayıs	4.730	4.130	45	8.905
2001 Toplamı	12.113	10.797	45	22.955
Genel Toplam	14.148	11.659	45	25.852

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

() Döviz Cinsinden 3 Ocak 2001'de verilen 750 milyon dolarlık kağıtlar ihraç tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuruna göre TL'sına çevrilmiştir.*

Mevcut görev zararlarının tasfiyesinin yanısıra, yeni görev zararı oluşumunun engellenmesine yönelik düzenlemeler de yapılmıştır. Bu çerçevede, 30 Nisan 2001 tarihinde yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile görev zararlarına ilişkin 100'e yakın Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmıştır. Küçük bir tutarı oluşturan ve kanunlardan kaynaklanan görev zararlarının kaldırılmasına yönelik kanuni düzenleme de 3 Temmuz 2001 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Bundan sonra gerekli görüldüğünde kamu bankaları kanalıyla sağlanacak destekler için ihtiyaç duyulan kaynaklar bütçeye konulacak ve kamu bankalarına önceden aktarılacaktır. Bu kapsamda, 2001 yılı bütçesine 400 trilyon liralık ödenek konulmuştur. Kamu bankalarının sağladıkları destekler dolayısıyla uğradıkları kayıplar bu kaynaktan karşılanmaktadır.

* Bu bölümde yer alan bilgiler Ziraat, Halk ve Emlak bankalarını kapsamaktadır.

Kısa Vadeli Yükümlülüklerin Azaltılması ve Düzenli Nakit Akışının Sağlanması

Kamu bankalarının görev zararlarının tasfiyesi programı bu bankaların gecelik yükümlülüklerinin azaltılması ve nakit akışının düzenli kılınması hedefi ile uyumlu bir biçimde yürütülmüştür. Bu çerçevede, görev zararları karşılığında ağırlıklı olarak TCMB repo faizlerine endeksli özel tertip tahvil verilmiştir.

Kamu bankaları aldıkları bu kağıtlar karşılığında belirli bir program dahilinde Merkez Bankası'ndan repo veya doğrudan satış yoluyla likidite temin etmiş ve diğer bankalar ile banka dışı kesime olan kısa vadeli yükümlülüklerini azaltmışlardır. Nitekim, Kamu bankaları almış oldukları kağıtları Merkez Bankasına kesin satış yapmak yoluyla 9,8 katrilyon lira tutarında kaynak sağlamışlardır. Böylece, 16 Mart 2001 itibariyle 8,5 katrilyon lira olan kamu bankalarının Merkez Bankası dışındaki kaynaklardan kısa vadeli borçlanması Mayıs ayından itibaren sıfırlanmış bulunmaktadır. Aynı dönemler itibariyle kamu bankalarının Merkez Bankasından repo yoluyla kullandıkları kaynak tutarı da 5,5 katrilyon liradan 1,7 katrilyon liraya inmiştir.

Yeniden yapılandırma kapsamında kamu bankalarının bireysel repo işlemleri yapmalarına son verildiği gibi, Merkez Bankası ile yapmış oldukları repo işlemlerini de 2001 yılı sonuna kadar sıfırlamaları hedeflenmektedir.

Tablo 16 Kamu Bankalarının Kısa Vadeli Yükümlülükleri

	Katrilyon TL.		Yüzde Pay	
	16 Mart 2001	24 Ekim 2001	16 Mart 2001	24 Ekim 2001
Merkez Bankası	5,5	1,7	39,3	100,0
- Açık Piyasa İşlemleri	5,5	1,7	39,3	100,0
Toplam Repo	5,5	1,7	39,3	100,0
Gecelik Repo	0,2	0,0	1,4	0,0
Uzun Vadeli Repo	5,3	1,7	37,9	100,0
- İnterbank Piyasası (gecelik)	0,0	0,0	0,0	0,0
Özel Bankalar (Gecelik)	4,2	0,0	30,0	0,0
- TCMB İnterbank Piyasası	0,4	0,0	2,9	0,0
- Bankalararası Para Piyasası	1,9	0,0	13,6	0,0
- İMKB Repo Piyasası	1,9	0,0	13,6	0,0
Müşteri Repo.ve Gecelik Mev.	4,3	0,0	30,7	0,0
Genel Toplam	14,0	1,7	100,0	100,0
<i>Bilgi İçin</i>				
-TCMB'ye Kesin Satışlar	0,0	9,8		

Kaynak: TCMB

2001 yılı boyunca Hazine, kağıt değiştirme ve nakit ödeme suretiyle erken itfa yoluyla kamu bankalarının nakit girişlerinin ve likidite pozisyonlarının düzenli bir yapıda gelişmesine çaba göstermiştir.

Yapılan erken itfalar sonucunda 1 Kasım 2001 itibariyle kamu bankalarının elindeki nakit dışı tahvil stoku ve dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 17 Kamu Bankarındaki Nakit Dışı Tahvil Stoku (1.11.2001 İtibariyle)

	Repoya endeksli (Trilyon TL)	İhalelere Endeksli (Trilyon TL)	TEFE'ye Endeksli (Trilyon TL)	Dolar cinsinden (Milyon \$)	Euro cinsinden (Milyon €)	Genel Toplam (Trilyon TL)
Ziraat Bankası	5.534	7.220	-	821	0	13.537
Halk Bankası	470	6.851	-	350	350	8.220
Emlak Bankası	146	0	10	0	0	157
TOPLAM	6.150	14.071	10	1.171	350	21.914

Kaynak: HM

Sermaye Yapısının Güçlendirilmesi

Kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla Mart ayından itibaren hem menkul kıymet hem de nakit olarak kaynak aktarımı yapılmıştır. Yapılan kaynak aktarımları sonucunda Ziraat Bankası ve Emlak bankasının ödenmiş sermaye toplamı Aralık 2000'de 331 trilyon TL iken, Ağustos 2001 itibariyle 2,2 katrilyon liraya yükselmiştir. Benzer şekilde Halk Bankası'nın Aralık 2000'de 145 trilyon lira olan ödenmiş sermayesi Mayıs 2001'de 1,1 katrilyon liraya çıkartılmıştır. Böylece, kamu bankalarının toplam ödenmiş sermaye tutarı aynı dönemler itibariyle 477 trilyon liradan 3,4 katrilyon liraya, toplam özkaynakları da 712 trilyon liradan 3,4 katrilyon liraya yükselmiştir.

Tablo 18 Kamu Bankalarının Özkaynakları (Trilyon TL)

	Aralık 2000	Ağustos 2001	Değişim (%)
Ziraat Bankası			
-Ödenmiş Sermaye	261	2.223	751,7
-Yedek Akçeler+SKYDF+MDDAF	180	454	152,2
-Kar/Zarar	65	118	81,5
Toplam Özkaynak	506	2.795	452,4
Halk Bankası			
-Ödenmiş Sermaye	145	1.150	693,1
-Yedek Akçeler+SKYDF+MDDAF	171	175	2,3
-Kar/Zarar	5	-674	-
Toplam Özkaynak	321	651	102,8
Emlak Bankası			
-Ödenmiş Sermaye	70	-	-
-Yedek Akçeler+SKYDF+MDDAF	121	-	-
-Kar/Zarar	-305	-	-
Toplam Özkaynak	-114	-	-
KAMU BANKALARI (TOPLAM)			
-Ödenmiş Sermaye	477	3.373	608,6
-Yedek Akçeler+SKYDF+MDDAF	470	629	33,3
-Kar/Zarar	-235	-555	-
Toplam Özkaynak	712	3.447	384,1

Kaynak: BDDK

SKYDF: Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu, MDDAF: Menkul Değerler Değer Artış Fonu.

Mevduat Faizlerinin Piyasa Faizlerine Uyumlu Hale Getirilmesi ve Kredi Portföyünün Etkin Yönetimi

Finansal anlamda yeniden yapılandırma kapsamında, kamu bankalarının mevduat faiz oranlarının DİBS piyasa faiz oranlarının altında ve ortak olarak belirlenmesi uygulamasına gidilmiştir.

Ayrıca, kamu bankalarının faaliyetlerini etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde sürdürmeleri doğrultusunda her bankanın ihtisas alanındaki kredilerini kaynak maliyetlerini dikkate alarak sürdürmeleri sağlanmıştır.

2001 yılında kamu bankaları sorunlu hale gelen kredilerini takipteki alacaklar hesabına aktarma ve gerekli karşılıkları zamanında ayırma konularında da titiz bir uygulama içine girmişler ve böylelikle bilançolarını daha şeffaf hale getirmişlerdir.

Bilanço Yapısı ve Karlılıktaki Gelişmeler

2000 yılı sonunda 30,8 katrilyon lira olan kamu bankalarının (Ziraat, Halk ve Emlakbank) toplam aktifleri yüzde 19,5 oranında artarak 2001 Ağustos ayında 36,8 katrilyon liraya yükselmiştir. Menkul değerler cüzdanının toplam aktifler içindeki payı Aralık 2000'de yüzde 5,7 iken, görev zararları karşılığı verilen tahvillerin de etkisiyle Ağustos 2001'de yüzde 51,7'ye yükselmiştir. Menkul değerler cüzdanı ve görev zararları toplamının payı incelendiğinde ise aynı dönemde yüzde 55'den yüzde 51,6'ya gerileme söz konusudur. Ocak-Ağustos döneminde kamu bankalarının kredi portföyü nominal olarak yüzde 19,3 oranında daralırken, takipteki alacaklar yüzde 213 oranında artış göstermiştir.

Pasif tarafında en belirgin gelişme, özkaynakların toplam pasifler içindeki payının yüzde 2,3'den yüzde 9,4'e çıkması, bankalara borçların ise yüzde 75,8 oranında gerileyerek toplam kaynaklar içindeki payının yüzde 3'e inmesidir.

Tablo 19 Kamu Bankalarının Konsolide Bilançosu (1)

	Aralık 2000	Ağustos 2001	Değişim (%)	Yüzde pay	
				Ara.00	Ağu.01
(Trilyon TL)					
Varlıklar					
-Nakit Değerler ve Bankalar	2.555	3.886	52,1	8,3	10,6
-Menkul Değerler Cüzdanı	1.759	19.018	981,2	5,7	51,6
-Krediler	6.525	5.263	-19,3	21,2	14,3
-Takipteki Alacaklar (Net)	722	1.579	118,7	2,3	4,3
-Takipteki Alacaklar	1.017	3.184	213,1	3,3	8,6
-Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	296	1.604	441,9	1,0	4,4
-Görev Zararları	15.196	0	-	49,3	0,0
-Diğer Varlıklar	4.061	7.075	74,2	13,2	19,2
Yükümlülükler					
-Mevduat	20.234	25.629	26,7	65,7	69,6
-Bankalara Borçlar	4.612	1.115	-75,8	15,0	3,0
-Diğer Yükümlülükler	5.258	6.630	26,1	17,1	18,0
-Özkaynak	712	3.447	384,1	2,3	9,4
Bilanço Toplamı	30.817	36.821	19,5	100,0	100,0

Kaynak: BDDK

(1) Ziraat, Halk ve Emlak Bankasının konsolide bilançosunu ifade etmektedir.

2001 Nisan ayında 598 trilyon lira olan Emlak ve Ziraat Bankası'nın toplam zararı, Ağustos ayında 118 trilyon lira kara dönüşmüştür. Halk Bankası'nın ise söz konusu dönemlerde 740 trilyon lira olan zararı, 674 trilyon liraya gerilemiştir. Böylece, bu üç kamu bankasının Ocak-Nisan döneminde 1,3 katrilyon lira olan toplam dönem zararları Ocak-Ağustos döneminde 555 trilyon liraya gerilemiştir.

Tablo 20 Kamu Bankalarının Dönem Kar ve Zararları (Trilyon TL)

	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
Ziraat	-279	459	225	255	118
Emlak	-319	-331	-425	-	-
Ziraat+Emlak	-598	128	-201	255	118
Halk	-740	-576	-759	-703	-674
Toplam	-1.338	-448	-960	-448	-555

Kaynak: BDDK

2.1.2. Operasyonel Açıdan Yeniden Yapılandırma

Yeniden yapılandırma kapsamında kamu bankaları; müşteri odaklı, kar orijinli, dengeli büyümeye dayanan bir organizasyon yapısına kavuşturulmuştur. Bu kapsamda kamu bankalarının organizasyonu en tepede yönetim kurulu, onun altında şube-dışı kar merkezleri, pazarlama, operasyonlar, krediler ve risk yönetimi ve kontrol olmak üzere 5 alt birimden oluşan bir yapıya dönüştürülmüştür.

Operasyonel yeniden yapılandırma kapsamındaki diğer önemli bir gelişme, Emlak Bankasının bankacılık lisansının 6 Temmuz 2001'de BDDK tarafından iptal edilmesi ve bu bankanın Ziraat Bankası'na devredilmesidir. Emlak Bankası'nın Ziraat Bankası'na devrinde, bankacılık faaliyetleri dışında kalan mal varlıkları ve bu konuda faaliyet gösteren iştiraklerindeki hisse payları, ticari gayrimenkulleri, ihtiyaç fazlası gayrimenkulleri, kanuni takibe intikal ettirilmiş tüm alacakları ve bunlara ilişkin olarak ayrılmış karşılıklar hariç tutulmuştur. Emlak Bankası'nın Ziraat Bankası'na devrinden doğan yaklaşık 1,7 katrilyon lira tutarındaki maliyet, Hazine Müsteşarlığı tarafından Ziraat Bankası'na özel tertip senet ihraç etmek suretiyle karşılanmıştır.

Kamu bankalarının şube ve personel sayılarının rasyonelize edilmesi yönünde de önemli adımlar atılmıştır. Nitekim, kamu bankalarının Aralık 2000 itibariyle 2.494 olan şube sayısı Eylül 2001 itibariyle 2.418'e gerilemiştir. Şube sayısının 2002 sonunda 1.541'e düşürülmesi hedeflenmektedir. Benzer şekilde Aralık 2000'de 61.700 olan personel sayısı Eylül 2001'de 48.800'e gerilemiştir. Personel sayısının diğer kamu kurumlarına devir ve emekliliği teşvik yoluyla Aralık 2002'de 30.000'e indirilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 21 Personel ve Şube Sayısında Yaşanan Gelişmeler

	Ara.00	Mar.01	Haz.01	Eyl.01
Personel Sayısı (000)				
-Ziraat Bankası	36,7	36,3	34,3	35,8
-Halk Bankası	15,0	14,9	14,8	13,0
-Emlak Bankası	10,0	10,0	9,7	-
TOPLAM	61,7	61,2	58,8	48,8
Şube Sayısı				
-Ziraat Bankası	1.287	1.281	1.270	1.615
-Halk Bankası	804	804	803	803
-Emlak Bankası	403	403	403	-
TOPLAM	2.494	2.488	2.476	2.418

Kaynak: BDDK

Kamu bankalarının kar/zararlarını, likiditesini ve faiz oranı marjlarını izlemek için bir izleme programı oluşturulmuştur. İzleme programı çerçevesinde banka aktif ve pasiflerinin getiri-maliyet oranları haftalık olarak izlenebilmektedir. Ayrıca, kamu bankalarının şubelerinin bilanço ve kar/zarar durumları günlük olarak takip edilebilmektedir.

Kamu bankalarının bağımsız dış denetiminin yapılması amacıyla bir bağımsız denetim şirketi ile anlaşma yapılmıştır.

Ziraat ve Halk Bankasının operasyonel yeniden yapılandırılmaları için geniş bir stratejik plan ve detaylı kurumsal uygulama planları hazırlanarak, bankaların ticarileştirilmesi ve kurumsal anlamda geliştirilmesine yönelik süreç başlatılmıştır. Bu kapsamda, danışman şirket yardımıyla düzenlenecek olan yeniden yapılandırma programlarının 2002 yılı başına yetiştirilerek yapılacak Genel Kurulların onayına sunulması hedeflenmektedir. Genel Kurullarınca onaylanacak olan programlar Bakanlar Kurulunun uygun görmesi halinde yayımlanarak yürürlüğe girecek ve uygulamalara başlanılacaktır.

Kamu bankalarında tüm bankaların 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren bünyelerinde İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemlerini faaliyete geçirmelerini öngören Risk Yönetim Tebliğine uyum sağlama yönünde önemli adımlar atılmıştır. Bu çerçevede, Ziraat Bankası bünyesinde İç Mali Kontrol fonksiyonlarını ifa edecek bir birim kurulmuştur. Bu birim kendi içerisinde iç kontrol, mali kontrol ve risk yönetimi birimlerinden oluşmaktadır. İç kontrol ve risk yönetimi birimlerinin 2001 yıl sonuna kadar tam anlamı ile faaliyete geçmesi beklenirken, mali kontrol birimi Kasım 2001 itibarıyla faaliyete geçecektir

2.2. TMSF Bankalarının Yeniden Yapılandırılması

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kapsamındaki bankaların en kısa sürede çözümlenmesi bankacılık sektöründeki yeniden yapılandırma çalışmalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. TMSF bankalarının yeniden yapılandırılmasına yönelik strateji (1) TMSF bankalarının devir, birleşme, satış veya tasfiye yoluyla çözümlenmesi (2) finansal açıdan yeniden yapılandırma (3) operasyonel açıdan yeniden yapılandırma ve (4) fon bankalarının sorunlu aktiflerinin yönetimi olmak üzere dört ana unsurdan oluşmaktadır.

2.2.1. TMSF bünyesine alınan bankaların devir, birleşme, satış veya tasfiye yoluyla çözümlenmesi

Finansal ve operasyonel açıdan yeniden yapılandırılan fon bankalarının devir, birleşme ve satış yoluyla çözümlenmesi çalışmaları programlandığı gibi devam etmektedir. Bu çerçevede, son beş yılda TMSF'ye devredilmiş olan 18 bankadan birinin lisansı iptal edilmiş, beş banka Sümerbank, iki banka ise Etibank çatısı altında birleştirilmiş, Bank Ekspres, Sümerbank ve Demirbank'ın satış işlemleri gerçekleştirilmiştir. Böylece, rapor tarihi itibarıyla Fon bünyesinde 7 banka kalmıştır.

Uluslararası konjunktürde ortaya çıkan olumsuz gelişme ve bekleyişler Fon bankalarının satışına ilişkin Eylül-Ekim dönemi için belirlenmiş hedeflerin bir miktar sapsmasına yol açmıştır. Bununla birlikte, Fon bünyesinde kalan bankaların bir bölümünün satış işlemlerinin sonuçlandırılması, bir kısmının ise satışa hazır hale getirilmesi çalışmaları süratle devam etmektedir. Yıl sonu itibarıyla söz konusu bankaların tamamının çözümlenmesi hedeflenmektedir.

Fona devredilen bankaların devrediliş tarihleri de dahil olmak üzere mevcut durumları ve yeniden yapılanmalarına ilişkin gelişmeler aşağıdaki tablolarda özetlenmektedir.

Tablo 22 TMSF Bankalarında Yeniden Yapılanma Süreci

	1997	1998	1999	2000	2001 (Rapor tarihi itibarıyla)	Toplam
Devralınan Banka Sayısı	1	1	6	3	7	18
Birleştirilen Banka Sayısı (1)	-	-	-	-	7	7
Satılan Banka Sayısı (2)	-	-	-	-	3	3
Lisansı İptal Edilen Banka Sayısı (3)	-	-	-	-	1	1
Fon Bünyesindeki Banka Sayısı	1	2	8	11	7	

Kaynak: BDDK

(1) Sümerbank çatısı altında 5, Etibank çatısı altında 2 banka birleştirilmiştir. (2) Birleşik Sümerbank (6 banka), Bank Ekspres ve Demirbank'ı ifade etmektedir. (3) Lisansı iptal edilen ve buna ilişkin yasal sürecin devam ettiği Türk Ticaret Bankasını ifade etmektedir.

Tablo 23 TMSF Bünyesine Devredilen Bankalar Listesi

	Banka Adı	Hisselerin Fona Geçiş Tarihi	Mevcut Durum
1.	T.Ticaret Bankası	06 Kas.97	Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme lisansı 1.7.2001 tarihi itibarıyla iptal edilmiştir. Ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu yürütmeyi durdurma kararı almıştır.
2.	Bank Ekspres	12 Ara.98	30.06.2001'de Tekfen Grubuna satılmıştır. 18.10.2001'de devir işlemi tamamlanmış olup, faaliyetine Tekfenbank A.Ş. olarak devam etmektedir.
3.	İnterbank	07 Oca.99	15.06.2001'de Etibank ile birleştirilmiştir.
4.	Esbank	22 Ara.99	15.06.2001'de Etibank ile birleştirilmiştir.
5.	Egebank	22 Ara.99	26.01.2001'de Sümerbank ile birleştirilmiştir.
6.	Yurtbank	22 Ara.99	26.01.2001'de Sümerbank ile birleştirilmiştir.
7.	Yaşarbank	22 Ara.99	26.01.2001'de Sümerbank ile birleştirilmiştir.
8.	Sümerbank	22 Ara.99	Birleşik Sümerbank 10.8.2001'de Oyak Grubuna satılmıştır.
9.	Bank Kapital	27 Eki.00	26.01.2001'de Sümerbank ile birleştirilmiştir.
10.	Etibank (*)	27 Eki.00	Koç Holding tarafından 1.10.2001'de verilen teklif yeterli görülmemiş ve 10.10.2001'de yeniden satışa konulmuştur. Oyak Grubunun teklifi uygun görülmesi, gizlilik anlaşması imzalanarak inceleme yapmasına izin verilmiştir.
11.	Demirbank	06 Ara.00	HSBC'ye satış ve devrine ilişkin sözleşme 20.09.2001'de imzalanmıştır. Devir işlemi 30.10.2001'de tamamlanmıştır.
12.	Ulusal Bank	28 Şub.01	17.04.2001'de Sümerbank ile birleştirilmiştir.
13.	İktisat Bankası (*)	15 Mar.01	Daha önce gizlilik anlaşması yapılarak inceleme yapma hakkı verilen Uni credito Italiano 15.10.2001'de bir teklifte bulunmayacağını açıklamıştır
14.	Sitebank (*)	09 Tem.01	Novabank ile hisse devir sözleşmesi görüşmelerinin başlatılmasına karar verilmiştir.
15.	Kentbank (*)	09 Tem.01	Satışa ilişkin ilan 27.10.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Yatırımcıların 9.11.2001'e kadar BDDK'ya başvuruları gerekmektedir. Gerekli koşulları taşıyanlar 14.11.2001'e kadar belirlenecek ve 7.12.2001'de gizlilik anlaşması imzalanacaktır. Tekliflerin 12.12.2001'e kadar Kentbank'ın iştirakleri dahil ve hariç olmak üzere TMSF'ye verilmesi gerekmektedir..
16.	Tarişbank (*)	09 Tem.01	
17.	Bayındırbank (*)	09 Tem.01	Devir bilançoları gelmiş olup, yıl sonuna kadar çözüme kavuşturulacaktır.
18.	EGS Bank (*)	09 Tem.01	

Kaynak: BDDK.

(*) Rapor Tarihi İtibarıyla Fon Kapsamında Olan Bankalar

2.2.2. Finansal Açıdan Yeniden Yapılandırma

TMSF Bankalarına Özel Tertip Tahvil İhracı ve Sermaye/Mevduat Desteği Sağlanması

Hazine, 2000 yılı Aralık ayından itibaren Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na brüt olarak 20,6 katrilyon lira tutarında kağıt ihraç etmiştir. Bu tutardan kaynak ihtiyacının azalmasına bağlı olarak iptal edilen kağıtlar (995 trilyon lira) ve daha önce ihraç edilmiş kağıtlardan geri alınanlar (3,2 katrilyon lira) düşüldüğünde, Hazine'nin TMSF'ye net ihraç tutarı 16,5 katrilyon lira olmaktadır.

Ayrıca, Fon bankalarına, TMSF'nin kendi kaynaklarından da 967 trilyon lirası sermaye, 1,1 katrilyon lirası mevduat olmak üzere toplam 2 katrilyon lira aktarılmıştır. Böylece, TMSF kapsamındaki bankalara Hazine'den yapılan tahvil ihraçları (net) ve TMSF'nin kendi imkanlarından aktarılan kaynak tutarı 18,5 katrilyon lira olmuştur.

Tablo 24 TMSF Kapsamındaki Bankalara Aktarılan Kaynaklar

	Trilyon TL (3)
I. Hazine'nin TMSF'ye Kağıt İhraçları (1)	16.469
II. TMSF Kaynaklarından Aktarımlar	2.048
1. Sermaye Karşılığı Nakit Ödeme	967
2. Yapılan Mevduat (2)	1.081
TOPLAM MALİYET (I+II)	18.517
<i>Bilgi İçin:</i>	
TMSF+Fon Bankalarının Nakit Dışı Tahvil Stoku (1+2)	15.290
1. Hazinenin İhraçlarından TMSF'de	
Kalan Kağıt Stoku (a-b-c-d-e)	11.819
a. Brüt İhraçlar	20.657
b. İptal Edilen Kağıtlar	995
c. Geri Alınarak Değiştirilen Kağıtlar	3.193
d. TCMB'ye Kesin satış	4.115
e. Nakit Ödeme Yoluyla Erken İtfa Edilen Kağıtlar	535
2. Fon Bankalarındaki Nakit Dışı Tahvil Stoku (a-b-c)	3.471
a. Brüt İhraç	3.716
b. Kağıt Değişimi	229
c. Nakit Ödeme Yoluyla Erken İtfa Edilen Kağıtlar	16

Kaynak: BDDK, HM.

(1) İptal edilen 995 trilyon lira ve geri alınarak değiştirilen 3.193 trilyon lira tutarındaki tabvillerden sonraki net miktarı göstermektedir.

(2) Merkez Bankasından özel tertip tabviller karşılığı avans olarak alınan 751 trilyon lira Fon bankalarına mevduat yapılmıştır. Bu tutar Hazine'nin kağıt ihraçları kısmında yer almaktadır.

(3) Yabancı para cinsinden ihraç edilen kağıtlar ihraç tarihindeki kurlara göre TL'ye çevrilmiştir.

Kısa Vadeli Yükümlülüklerin Azaltılması

Fon bankalarının piyasalardan gecelik borçlanma ihtiyaçlarının azaltılmasına yönelik program kararlılıkla sürdürülmüştür. Bu çerçevede, fon bankaları Hazine tarafından verilen özel tertip tahvillerin 4,2 katrilyon liralık bölümünü Merkez Bankasına kesin satış yapmak suretiyle sağladıkları kaynaklarla TCMB dışındaki kısa vadeli yükümlülüklerini tasfiye etmişlerdir. Nitekim, Fon bankalarının 16 Mart 2001 itibarıyla 5,2 katrilyon lira olan TCMB dışındaki kısa vadeli yükümlülükleri, Mayıs ayından itibaren sıfırlanmıştır.

Fon bankalarının Merkez Bankasına olan kısa vadeli yükümlülükleri de 16 Mart 2001 tarihinde 2,6 katrilyon lira iken 24 Ekim 2001 itibarıyla 2,1 katrilyon liraya gerilemiştir.

Tablo 25 TMSF Bünyesindeki Bankaların Kısa Vadeli Yükümlülükleri

(Katrilyon TL)	16 Mart 2001		24 Ekim 2001	
	Tutar	% Pay	Tutar	% Pay
Merkez Bankası	2,6	33,3	2,1	100,0
- Açık Piyasa İşlemleri	2,6	33,3	2,2	104,8
- Gecelik Repo	0,3	3,8	0,0	0,0
- Daha Uzun Vadeli Repo	2,3	29,5	2,2	104,8
- İnterbank Piyasası (gecelik)	0,0	0,0	-0,1	-4,8
Özel Bankalar (Gecelik)	1,7	21,8	0,0	0,0
- TCMB İnterbank Piyasası	0,3	3,8	0,0	0,0
- Bankalararası Para Piyasası	0,3	3,8	0,0	0,0
- İMKB Repo Piyasası	1,1	14,2	0,0	0,0
Müşteri Repoları ve Gecelik Mevduat	3,5	44,9	0,0	0,0

Genel Toplam	7,8	100,0	2,1	100,0
<i>Bilgi için:</i>				
TCMB'ye Kesin Satışlar	0,0		4,2	
<i>Kaynak: Merkez Bankası</i>				

Açık Pozisyonların Kapatılması

Mayıs 2001 dönemine kadar 4-5 milyar dolar seviyesinde olan TMSF bünyesindeki bankaların açık pozisyonları, Mayıs ayının ikinci yarısında yapılan dövize endeksli kamu kağıdı enjeksiyonuna bağlı olarak gerilemiş ve Haziran ayı sonunda 561 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Temmuz ayı içerisinde Fon'a alınan 5 bankanın açık pozisyonları nedeniyle 1,1 milyar dolara yükselen net açık pozisyon 28 Eylül tarihi itibarıyla 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 26 TMSF Bünyesindeki Bankaların Döviz Pozisyonundaki Gelişmeler

(Milyon Dolar)	13 Nisan	18 Mayıs	29 Haziran	31 Ağustos	28 Eylül
1. Döviz pozisyonu	-4.812	-2.764	-3.894	-3.673	-3.804
2. Döviz endeksli pozisyon	630	2.233	3.383	2.490	2.550
3. Bilanço içi döviz pozisyonu (1+2)	-4.182	-531	-511	-1.183	-1.254
4. Vadeli pozisyon	-132	-116	-50	66	84
5. Net genel pozisyon (3+4)	-4.314	-647	-561	-1.117	-1.170

Kaynak: BDDK

Mevduat ve Repo Faizlerinin Piyasa Koşullarına Uygun Hale Getirilmesi

TMSF bünyesine alınan bankalar içinde buldukları durum ve mevduatlara verilen garantinin de etkisiyle piyasa koşullarına göre yüksek oranlarla mevduat ve repo toplamışlardır. Bu durum piyasada rekabeti engelleyici bir durum yaratmış, düşük faiz veren bankaları haksız rekabetle karşı karşıya bırakmıştır. TMSF bünyesine alınan bankalarda Mart 2001'den itibaren mevduat faiz oranları ortak olarak DİBS piyasa faiz oranının altında belirlenmiş ve piyasa ortalamalarına yaklaştırılmıştır.

Fon Bankalarının Mevduatlarının Devredilmesi

Fon bankalarında 4,7 milyar doları DTH, 1,9 katrilyon lira ise TL cinsinden tasarruf mevduatı bulunmaktadır. Söz konusu mevduatın bir bölümü Fon bankalarının satışı ile birlikte satın alan bankalara geçecek, kalan bölümü ise diğer bankalara devredilebilecektir. Mevduat devirleriyle ilgili olarak Ekim ayı başında ticari bankalarla görüşmeler başlatılmıştır. Bu konudaki detaylı çalışmalar devam etmekte olup, devire ilişkin yöntem ve detaylarla ilgili bilgilerin Kasım ayının ikinci yarısında bankalara aktarılması hedeflenmektedir.

Bilanço ve Kar/Zarar Yapısındaki Gelişmeler

Aktif toplamına göre TMSF bankalarının bankacılık sektörü içindeki payı 2001 yılı Mart ayı sonunda yüzde 9,6 iken, Haziran 2001'de yüzde 15,5'e, Temmuz ayında Fona devredilen bankalarla yüzde 15,9'a çıkmış, ancak satılan bankaların etkisiyle Ağustos ayı sonunda yüzde 14,5'e gerilemiştir. Söz konusu oran Demirbank'ın devrinin tamamlanmasıyla birlikte Ekim ayı sonunda 3-4 puan daha düşmüştür.

Fon kapsamındaki bankaların toplam aktif büyüklüğü 2001 yılı Haziran ayında 23,5 katrilyon lira (18,7 milyar dolar) iken satılan bankaların da etkisiyle Ekim ayı sonunda 19,1

katrilyon liraya (12 milyar dolar) düşerken, özkaynak dışı toplam yükümlülükler aynı dönemler itibariyle 19,1 katrilyon liradan (15,3 milyar dolar) ve 18,8 katrilyon liraya (11,8 milyar dolar) gerilemiştir. Bankaların devir tarihleri itibariyle negatif olan özkaynakları nakit sermaye ve kamu kağıdı (DİBS) enjeksiyonu ile güçlendirilmiş ve Ekim ayı sonunda 293 trilyon lira (184 milyar dolar) seviyesinde gerçekleşmiştir.

Ekim 2001 itibariyle Fon bankalarının aktifleri içinde ağırlıklı olarak kamu menkul kıymetlerinden oluşan menkul değerler cüzdanı ve bağlı değerler toplamının payı yüzde 71,3 olarak gerçekleşirken, pasifler içindeki payı yüzde 71,5 olan toplam mevduatın özellikle döviz tevdiat hesapları ağırlıklı olduğu görülmektedir.

Mart 2001 itibariyle 10,7 katrilyon lira olan Fon kapsamındaki bankaların dönem ve geçmiş yıl zararları toplamı Haziran ayı sonunda 12,0 katrilyon liraya yükselmiş, Ekim ayı sonunda ise 8,7 katrilyon liraya gerilemiştir.

Tablo 27 TMSF Bankaları Konsolide Bilançosu

Trilyon TL.	Mart 2001	Haziran 2001	Eylül	Ekim
AKTİFLER				
-Nakit ve Nakit Benzeri Aktifler	562	1.484	658	1.315
-Menkul Değerler Cüzdanı	3.659	10.728	9.304	8.506
-Krediler	2.353	1.876	2.026	803
-Takipteki Alacaklar (net)	388	454	323	486
-Takipteki Alacaklar	2.372	2.793	3.584	3.577
-Karşılıklar	1.984	2.339	3.261	3.091
-Bağlı Menkul Değerler (net)	3.529	5.667	5.130	5.124
-Faiz ve Gelir Tahakkuk & Rees.	702	2.540	1.844	1.675
-Diğer Aktifler	908	823	907	1.211
Toplam Aktifler	12.040	23.471	20.192	19.121
PASİFLER				
-Mevduat	12.873	14.329	14.162	13.676
-Bankalararası Para Piyasası	1.359	2.368	2.810	3.057
-Alınan Krediler	1.141	896	957	844
-Diğer Yükümlülükler	1.508	1.523	1.282	1.244
Toplam Yükümlülükler	16.881	19.116	19.211	18.822
Özkaynaklar				
-Ödenmiş Sermaye	753	723	821	546
-Yedek Akçeler	3.532	15.473	10.269	8.248
-Toplam Kar (Zarar)	-10.685	-12.041	-10.337	-8.690
- Dönem Karı (Zararı)	-3.382	-4.435	-5.719	-4.888
- Geçmiş Yıl Zararları	-7.303	-7.606	-4.618	-4.197
-Diğer	196	200	228	190
TMSF Aktif Top./Sektör Aktif Top	9,6%	15,5%	-	-

Kaynak: TMSF

2.2.3. Operasyonel Açıdan Yeniden Yapılandırma

Ortak Yönetim Kurulu Atanması

Fon bünyesine alınan bankaların etkin bir biçimde yönetilmesini sağlamak amacıyla Fon bünyesinde bulunan bankaların yönetimi Ortak Yönetim Kurulu çatısı altında toplanmaktadır. Bu kapsamda T.Ticaret Bankası, İktisat Bankası, Kentbank ve Etibank'a Ortak Yönetim Kurulu atanmıştır.

Şube ve Personel Sayısının Rasyonalizasyonu

Fon bünyesindeki bankaların operasyonel anlamda yeniden yapılandırılması alanında önemli adımlar atılmaktadır. Devir tarihi itibariyle 1.454 olan Fon bankalarının şube sayısı 30 Eylül 2001'de 791'e düşürülmüştür. 30 Ekim tarihi itibariyle devir işlemi tamamlanmış olan Demirbank'ın şubeleri de düşüldüğünde şube sayısı 597'ye gerilemektedir.

Fon bankalarının personel sayısı bankaların devredildikleri tarihe göre yüzde 40 (11.994 kişi) azaltılarak 30 Eylül tarihi itibarıyla 14.280'e indirilmiştir. Demirbank personeli de düşüldüğünde personel sayısı 10.642'ye gerilemektedir.

Tablo 28 TMSF Bankalarının Şube ve Personel Sayısı

Banka Adı	Şube Sayısı		Personel Sayısı	
	Devir Tarihi İtibarıyla	30 Eylül 2001	Devir Tarihi İtibarıyla	30 Eylül 2001
Etibank (1)	283	159	6.171	3.209
İktisat Bankası	62	62	1.305	1.215
Tarişbank	41	41	528	523
Sitebank	13	13	253	230
Bayındırbank	22	16	381	403
Kentbank	86	84	1.422	1.384
EĞS Bank	49	39	918	713
Demirbank	198	194	4.241	3.638
Toplam-1	754	608	15.219	11.315
Türk Ticaret Bankası	274	183	4.790	2.965
Toplam-2	1.028	791	20.009	14.280
Sümerbank (2)	401	-	9.357	-
Bank Ekspres	25	-	721	-
Toplam-3	1.454		30.087	

Kaynak: TMSF

(1)İnterbank ve Esbank Etibank bünyesinde birleştirilmiştir.

(2) Egebank, Bank Kapital, Yurtbank, Yaşarbank ve Ulusal Bank. Sümerbank bünyesinde birleştirilmiştir.

İştirak, Menkul ve Gayrimenkul Satışları

TMSF bünyesindeki bankaların iştirak, menkul ve gayrimenkul satışlarına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda;

Sümerbank bünyesindeki iştiraklerden satılabilir olan 30 adet mali ve mali olmayan iştirak 3 Nisan 2001 tarihinde, Ulusalbank'dan Sümerbank'a devredilen 4 adet iştirak ise 4 Haziran 2001 tarihinde satışa çıkarılmıştır. Bu dönemde 3 iştirak satılmış, 6'sı sözleşme gereği OYAK Grubu'na devredilmiştir. 10 Ağustos 2001 tarihinde Sümerbank'ın OYAK'a devrinin yapılması sonrası kalan 36 adet iştirak ise TMSF İştirakler Daire Başkanlığı'na devredilmiştir. Söz konusu iştiraklerden 4 adedinin bugüne değin satışı gerçekleştirilmiştir. Halen 32 adet iştirak mevcut olup, bunlardan satış kararı alınan 6 adedi için resmi mercilerden izin beklenmektedir. Diğer iştiraklerden 9'u hakkında tasfiye kararı alınmış olup, 9 adedi yeniden satışa sunulmuştur.

Etibank'a ait mali ve mali olmayan 45 iştirak, 15 Ağustos 2001 tarihinde satışa çıkarılmıştır. Söz konusu iştiraklerden 17 tanesi hakkında satış kararı alınmıştır. Kalan 30 adet iştirakin TMSF İştirakler Daire Başkanlığı'na devir işlemleri devam etmektedir. Bunlardan 7 tanesi TMSF tarafından tekrar satışa çıkarılmıştır.

Demirbank'ın toplam 20 iştirakinden yurt dışındaki 6 iştiraki için 2 Ağustos 2001'de ihaleye çıkılmıştır. Daha sonra, farklı 9 iştirak için 28 Eylül 2001 tarihinde satış ilanı verilmiştir. Demirbank'ın iştiraklerinden 5 tanesinin satışı gerçekleştirilmiş, 1 tanesi Bayındırbank'a devredilmiş, 1 tanesinin de muhasebe kayıtlarından çıkışı yapılmıştır. Yurt dışı iştiraklerden 6 tanesi hakkında satış kararı alınmış olup, hisse devri için yurt içindeki ve yurt dışındaki ilgili resmi makamlardan onay beklenmektedir. Demirbank'ın HSBC'ye satılması nedeniyle satış işlemleri tamamlanamayan ve/veya satışı gerçekleştirilemeyen iştiraklerden 7 adedi TMSF İştirakler Daire Başkanlığı'na devredilmiştir. Bunlardan 2 tanesi TMSF tarafından yeniden satışa çıkarılmıştır.

31 Ekim 2001 itibariyle, Fon bankalarının menkul, gayrimenkul ve iştiraklerinin satışından elde edilen gelir tutarı (satışı kararlaştırılıp izin bekleyen satış işlemleri de dahil olmak üzere) 237,9 trilyon liradır.

Tablo 29 TMSF Bankaları Menkul, Gayrimenkul ve İştirak Satışları

(Milyar TL)	Menkul Satışı	Gayrimenkul Satışı	İştirak Satışı	Toplam
Sümerbank	14.256	12.246	22.564(*)	49.066
Etibank	4.913	11.645	0	16.558
Demirbank	0	204	156.130(**)	156.334
Kentbank	45	162	0	207
Sitebank	50	0	0	50
İktisat Bankası	138	0	13.915	14.053
Tariş Bank	34	219	0	253
Bayındırbank	50	115	0	165
T.Ticaret Bankası	139	690	8	837
EGS Bank	232	148	0	380
Genel Toplam	19.857	25.429	192.617	237.903

Kaynak: TMSF

(*) Satışı kararlaştırılıp izin bekleyen 11.957 milyar liralık satış bedeli dabilirdir.

(**) Satışı kararlaştırılıp izin bekleyen 145 trilyon liralık satış bedeli dabilirdir

2.2.4. Aktif Yönetimi ve Tahsilat

Takip ve Takip Dışı Kredi Dosyalarının Tahsilat Dairesine Devri

Fon bankalarının takip ve takip dışı kredi dosyalarının TMSF Tahsilat Dairesi Başkanlığına devredilerek daha etkin bir biçimde yönetilmesi çalışmaları sürdürülmektedir. Bu çerçevede, 31 Ekim 2001 itibariyle bireysel kredi dosyaları hariç 5.975, bireysel kredi dosyaları dahil 57.141 adet dosya Tahsilat Dairesine aktarılmıştır.

Tablo 30 TMSF'ye Devredilen Dosyalar

Banka Adı	Devredilen Dosya Sayısı
Sümerbank (Kredi Dışı Dosyalar Dahil)	4.246
Sümerbank (Bireysel)	14.765
Etibank	954
Bank Ekspres	177
Türk Ticaret Bankası	220
İktisat Bankası	171
Demirbank	207
Demirbank (Bireysel)	36.401
Genel Toplam	57.141

Kaynak: TMSF

TMSF'nin Sağladığı Nakit Girişleri

TMSF bünyesindeki bankalardan devir tarihleri ile 31 Ekim 2001 tarihleri arasında 863,5 milyon dolarlık tahsilat gerçekleştirilmiştir. Bu tutarın 308 milyon dolarlık kısmı bankaların eski ortaklarından ve ortakların şirketlerinden, 545 milyon dolarlık kısmı ise sorunlu kredilerden sağlanmıştır. Tahsilatın dönemler ve kaynakları itibariyle dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 31 TMSF Nakit Tahsilatları

Dönemler İtibariyle (31 Ekim İtibariyle-Milyon Dolar) (1)	
Temmuz Ayı İtibariyle Kümülatif Tahsilat	804,1
Ağustos	20,8
Eylül	13,0
Ekim	25,5

Toplam Tahsilat	863,5
Kaynaklar İtibariyle (31 Ekim İtibariyle)	
Banka Eski Ortaklarından ve Ortakların Şirketlerinden	308,3
Diğer Sorunlu Kredilerden	544,6
Tahsilat Dairesi Tahsilatı	10,6
Toplam Tahsilat	863,5

Kaynak: TMSF

(1) Tahsilat tarihindeki kurlarla hesaplanmıştır.

Alacakların Yeniden Yapılandırılması

TMSF, tahsilat işlemlerinin yanısıra Fon bankalarına borçlu olanlar ile geri ödeme planları yapılmasını desteklemektedir. Bu kapsamda Fon'un alacaklarının yeniden yapılandırılması çalışmaları aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 32 Fon Bankaları Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması Çalışmaları

İncelenen Dosya Sayısı	138
Öngörüşme Yapılan Firma Sayısı	118
Anlaşma Sağlanan Firma Sayısı	42
Anlaşma Yapılan Firmalardan Yönetim Kurulu'na Sunulan Firma Sayısı	8
Görüşme Sonucu Anlaşma Sağlanamayan Firma Sayısı	22
Tahsilat Yapılan Firma Sayısı	31
Anlaşma Yoluyla Sonuç Alınamayan ve Hukuki Takibe Devam Edilecek Firma Sayısı	6
Fon Bankalarındaki Borçları Konsolide Edilme Çalışması Yürütülen Firma Sayısı	10
Borçları Tamamen Tahsil Edilerek Kapatılan Firma Dosyası Sayısı	2

Kaynak: TMSF

Takip ve Dava İstatistikleri

Fon'a devredilen bankaların eski ortaklarının kendi lehlerine kullandıkları kaynakların veya bankayı bu suretle uğrattıkları zararın tazmini amacıyla açılan davalar devam ederken, Fon aleyhine de davalar açılmaktadır.

TMSF tarafından çeşitli nedenlerle açılan davaların sayısı 16 Ağustos tarihinde 80 iken, 24 Ekim tarihinde 90'a, Fon aleyhine açılan dava sayısı ise aynı dönemler itibariyle 270'den 287'ye yükselmiştir. Buna göre, TMSF Hukuk Dairesinin meşgul olduğu dava sayısı bu dönemde 32 adet artarak 382'ye yükselmiştir. Söz konusu davaların nitelikleri aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 33 TMSF Dava ve Takip İstatistikleri (1)

Davanın Niteliği	16 Ağustos 2001	24 Ekim 2001
TMSF Tarafından Açılan Davalar	80	90
-Şahsi İflas Davaları	22	30
-Alacak Davaları (İade-Tazmin)	7	8
-İhtiyati Tedbirler	12	12
-Mal Beyanında Bulunmama Nedeniyle Açılan Ceza Davaları	8	8
-İcra Takipleri	31	32
TMSF Aleyhine Açılan Davalar	270	287
-Off-shore Hesaplarla İlgili Davalar	206	208
-Alacak Davaları	8	14
-Hisse Senedi ile İlgili Davalar	12	15
-Menfi Tespit Davaları	1	2
-Sigorta Kapsamı Dışındaki Hesapların Ödenmesi ile İlgili Davalar	2	2
-Çeşitli Şikayetlerle İlgili Davalar	5	5
-Ödeme Emirleri	9	11
-İşlem İptal Davaları	2	4

-Uyarılma Davaları	1	1
-Geçici 3 üncü Madde İle İlgili Davalar	24	25
Satılan Bankalardan TMSF'ye Devrolunan Dosyalar	-	5
Genel Toplam	350	382

Kaynak: TMSF

(1) Kredi dosyaları için açılan davalar dabil değildir. Söz konusu davalar banka bünyesinde açılmakta, Fon'a devredilen dosyalar için ise kanuni işlemler TMSF Tahsilat Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir

2.2.5. TMSF ile İlgili Yasal ve Kurumsal Düzenlemeler

2001 yılı içinde TMSF bünyesindeki bankaların alacaklarının takip ve tahsilatının hızlandırılması için gerekli yasal altyapıyı oluşturmak üzere Bankalar Kanunu'nda gerekli değişiklikler yapılmış ve TMSF'ye yeni yetkiler tanınmıştır. Bu çerçevede;

- 4672 sayılı Kanunla Bankalar Kanunu'nda yapılan değişikliklerle;
 - Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (6183 sayılı Kanun) hükümlerinin uygulanacağı Fon alacakları ayrıntılı şekilde belirlenmiştir. Bu çerçevede;
 - TMSF'na hisseleri intikal eden bankaların hakim ortaklarından olan alacaklar,
 - Bu ortakların sahip olduğu şirketler ve iştiraklerden olan alacaklar,
 - Bankanın üst düzey yöneticileri ile imzalarıyla bankayı ilzam eden memurlar ve bunların eş ve çocuklarından olan alacaklar,
 - Hisseleri Fona intikal eden diğer bankaların yukarıda sayılan kişilerden olan alacakları ile
 - Banka kaynaklarını kötüye kullanarak varlık edinen kişilerden

olan alacakların takip ve tahsilinde söz konusu Kanun hükümleri uygulanacaktır.

-TMSF, İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlatılmış bulunan takipler ile alacağın tahsiline yönelik davalara kaldığı yerden devam edebileceği gibi, 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına da karar verebilecektir.

-TMSF, 6183 sayılı Kanunun Maliye Bakanlığı, Tahsil Dairesi ve diğer makam ve mercilere verdiği yetkilerle donatılmıştır.

-TMSF'na, alacağın tahsili bakımından yarar görmesi halinde, kendisine devrolunan bankayla ilgili şirketlerin, temettü hariç, ortaklık hakları ile yönetim ve denetimlerini devralma yetkisi verilmiştir.

-Hisseleri Fona intikal eden bankanın ortakları ve diğer görevlilerinin banka kaynaklarını ve varlıklarını kötüye kullanarak edindikleri veya üçüncü kişilere edindirdikleri para, mal, her türlü hak ve alacakların temininde kullandıkları banka kaynakları nedeniyle doğan alacaklar, Fon alacağı sayılmaktadır.

-Banka kaynaklarının çeşitli şekillerde kullanılması suretiyle edinilmiş varlıklara, üçüncü kişilere ait olsa dahi, Fon el koyabilecektir.

- Fonun talebi üzerine, Fona borçlu olanlar ile tüzel kişi borçluların kanuni temsilcileri hakkında yurtdışına çıkış yasağı konulması ile ilgili yasal dayanak güçlendirilmiştir.
- TMSF'nin kurumsal kapasitesini güçlendirmek amacıyla; organizasyon yapısı, görev ve sorumlulukları yeni teşkilat yönetmeliği ile net bir biçimde tanımlanmıştır.

- TMSF bünyesine alınan bankaların iştiraklerinin, menkul, gayrimenkul gibi varlıklarının etkin bir biçimde yönetilebilmesini teminen Fon bünyesinde bankacılık sektöründe tecrübesi bulunan profesyonel elemanlar istihdam edilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda TMSF'nin Tahsilat Dairesi Başkanlığı'na 2 Ağustos - 25 Ekim tarihleri arasında 65 yeni personel alınmış olup, personel sayısı 139'a ulaşmıştır. TMSF bünyesinde çalışan toplam personel sayısı ise 25 Ekim itibariyle 258 olmuştur.

2.3. Özel Bankacılık Sisteminin Daha Sağlıklı Bir Yapıya Kavuşturulması

Kasım ve Şubat krizlerinin etkisiyle mali bünyeleri ve karlılık performansları kötüleşen özel bankaların daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması, Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı'nın çok önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Özel bankalara yönelik program kapsamında bu bankaların sermaye yapılarının güçlendirilmesi, yabancı para açık pozisyonların daraltılması, devir ve birleşmelerin özendirilmesi, sorunlu kredilerin çözümlenmesi ve iç kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması konularında düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede;

Kasım ve Şubat krizleri sonrasında BDDK, özel banka temsilcileri ile görüşmeler yaparak sektörün sorunlarını, krizden etkilenme derecelerini ve çözüm önerilerini tespit etmiştir. Bu görüşmeler sonucunda, özel bankalardan her bir bankanın mali durumuna göre değişiklik arzeden, sermaye artırımı veya sermaye benzeri kredi temini ve yeniden yapılanma stratejilerini içeren takvime bağlı taahhüt mektupları alınmıştır. Makroekonomik ortamda ortaya çıkan gelişmeler dikkate alınarak söz konusu taahhüt mektupları gözden geçirilerek güncelleştirilmekte ve taahhütlere uyum titizlikle takip edilmektedir.

Tablo 34 Özel Bankaların Özkaynaklarının Gelişimi

	2000	2001	Yüzde Değişme
	Aralık (Trl.TL)	Ağustos (Trl. TL)	
Ödenmiş Sermaye	3.254	4.614	41,8
Yedek Akçeler	825	1.138	37,9
Sabit Kıy.Yen.Değ.F.	717	797	11,2
Menkul Değ.Değ. Ar F.	1.768	966	-45,4
Dönem Karı	419	628	49,9
Geçmiş Yıllar Karı	-16	-7	
Toplam Özkaynaklar	6.968	8.135	16,7

Kaynak: BDDK

Şubat 2001 sonrasında özel bankalar TL'nin yabancı paralar karşısında hızlı değer kaybı sonucunda olumsuz etkilenmiş ve yabancı para açık pozisyonlarını kapatmaya yönelmişlerdir. 15 Haziran 2001 tarihinde Hazine tarafından gerçekleştirilen iç borç takas işlemi sonrasında özel bankalar döviz pozisyon açıklarını almış oldukları dövize endeksli tahvillerinde katkısıyla belirgin bir biçimde kapatma imkanı bulmuşlardır².

Tablo 35 Özel Bankaların Döviz Pozisyonundaki Gelişmeler

(Milyon Dolar)	27	25	22	21	28
	Nisan	Mayıs	Haziran	Eylül	Eylül
1. Döviz pozisyonu	-8.177	-8.417	-7.476	-6.617	-6.553
2. Dövize endeksli pozisyon	1.831	2.157	3.977	5.341	5.580
3. Bilanço içi döviz pozisyonu	-6.346	-6.260	-3.499	-1.276	-973

² Yapılan takas operasyonunda TAP satışları ile birlikte 6,2 katrilyon lira tutarında dövize endeksli ve 3,1 katrilyon lira tutarında TL cinsinden değişken faizli tahvil ihracı gerçekleştirilmiştir.

(1+2)

4. Vadeli pozisyon	5.922	5.992	3.217	1.334	1.285
5. Net genel pozisyon (3+4)	-424	-268	-282	58	311

Kaynak: BDDK

Bankacılık sektörü yeniden yapılandırma programı çerçevesinde, özel bankaların operasyonel anlamda yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak uygun ortamın tesisi de hedeflenmiştir. Bu kapsamda, bankaların ve iştiraklerinin devir ve birleşmelerini kolaylaştırmak yönünde önemli adımlar atılmış, gerçekleştirilen yasal düzenlemeler ile kurumsal birleşme ve devirler için vergi teşvikleri getirilmiştir. Bu düzenlemelerinde katkısıyla, 2001 yılında devir ve birleşmelerde önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Tablo 36 Bankacılık Sektöründe Devir ve Birleşmelere İlişkin Gelişmeler

Devir ve Birleşmeye konu olan Bankalar		Yeni Banka	Açıklama
Osmanlı Bankası	Körfezbank	Osmanlı Bankası	27 Ağustos 2001 tarih ve 450 sayılı Kurul Kararı ile Osmanlı Bankası'nın Birleşik Türk Körfez Bank'ı devralmasına izin verilmiştir.
Garanti Bankası	Osmanlı Bankası	Garanti Bankası	İlgili bankaların birleşmeye ilişkin Yönetim Kurulları kararlarını müteakip 18 Ekim 2001 tarihinde BDDK'ya ön izin için başvurulmuştur.
HSBC Bank Plc.	Demirbank	HSBC Bank Plc.	HSBC Bank Plc. 18 Ekim 2001 tarih ve 493 sayılı Kurul Kararı ile Demirbank'ın tüm hisselerini devralmıştır. 31 Ekim 2001 tarihinde devir süreci sonuçlanmıştır.
Tekfen Yatırım	Bank Ekspres	Tekfen Bank A.Ş.	Tekfen Yatırım Bankası, 18 Ekim 2001 tarih ve 489 sayılı Kurul Kararı ile Bank Ekspres'in tüm hisselerini devralarak Tekfen Bank A.Ş. ünvanını almıştır.
Oyak Bank	Sümerbank	Oyak Bank	Oyak Bank'a 8 Ekim 2001 tarih ve 481 sayılı Kurul Kararı ile Sümerbank'ın tüm hisselerini devralması için ön izin verilmiştir.
Morgan Guaranty	The Chase Manhattan	JPMorgan Chase Bank	Dünya genelinde iki bankanın birleşmesinin bir sonucu olarak bu bankaların Türkiye'de bulunan şubeleri de birleşme için BDDK'ya başvurmuşlar ve birleşme için gerekli onay verilmiştir. 10 Kasım 2001 itibarıyla birleşme tamamlanacaktır.

Yeniden yapılandırma programı çerçevesinde özel bankalar şube ve personel sayılarını rasyonalize etme, otomasyon ve işbirliği konularındaki çabalarını da artırmışlardır.

Yaşanan krizler sonrasında ekonomik aktivitedeki keskin daralma bankacılık sektörünün aktif kalitesini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu çerçevede, bankacılık kesiminde kötü aktifler sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar, yaşayabilir firmaların kredi borçlarının yeniden yapılandırılarak ekonomiye yeniden kazandırılması ve finansal kurumların daha sağlıklı bir bilanço yapısına kavuşturulması amacıyla tarafları biraraya getirerek ortak bir uzlaşma platformu yaratmalarını organize eden İstanbul Yaklaşımını; mali kesimin sorunlu aktiflerini devir alacak ve yönetecek varlık yönetim şirketleri kurulmasını; İcra ve İflas Yasa'sında değişikliklere gidilmesini ve karşılıklara ilişkin yeni düzenlemelerin hayata geçirilmesini içermektedir.

İstanbul Yaklaşımının hayata geçirilmesi kapsamında Ağustos ayı içinde bankalarla firma temsilcilerini biraraya getiren Finans ve Üretim Danışma Kurulu oluşturulmuştur. Ayrıca, söz konusu uygulamaya ilişkin yasal düzenlemelerde de son aşamaya gelinmiştir. İstanbul

Yaklaşımı'nın yasal çerçevesinin tamamlanmasını müteakip karşılıklara ilişkin değişikliklerin de gözden geçirilmesi öngörülmektedir.

Varlık yönetimi ve sorunlu aktiflerin çözümlenmesi konusunda bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasına yönelik işbirliği sağlanması amacıyla Güney Kore Varlık Yönetim Şirketi KAMCO ile BDDK arasında 19 Ekim 2001 tarihinde bir anlaşma imzalanmıştır. Ayrıca, sorunlu aktiflerin çözümlenmesi ve varlık yönetimi konusunda deneyim sahibi diğer bir kuruluş olan Danaharta-Malezya tarafından 10-11 Ekim 2001 tarihlerinde İstanbul'da varlık yönetimi konusunda bir seminer düzenlenmiştir.

Yeniden yapılandırma programı kapsamında önümüzdeki döneme ilişkin risk yoğunlaşmasını azaltmak amacıyla Bankalar Kanunu'ndaki değişikliklerle getirilen yeni dolaylı kredi limitlerine uyum göstermeyen bankalar ile zamana bağlı eylem planları üzerinde Ağustos ayında karşılıklı anlaşmaya varılmış olup, anlaşmaların uygulaması titizlikle takip edilmektedir.

Bankaların karşılaştıkları risklerin izlenmesi ve kontrolünü sağlamak üzere düzenlenen "Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetim Sistemi Yönetmeliği"nin yayım tarihinden bugüne kadar geçen süre içerisinde, sektör temsilcileri ile görüşmeler yapılmaktadır. Bu görüşmeler ve bankalarca yapılan raporlamaların değerlendirilmesi sonucunda belirlenen sorunların çözümüne ve Yönetmeliğin etkin bir şekilde uygulanabilmesine yönelik bir açıklama notu hazırlanarak 3.10.2001 tarihinde T.Bankalar Birliği Genel Sekreterliğine gönderilmiştir. Ayrıca yine bu kapsamda uygulamadan kaynaklanabilecek sorunların giderilmesine yönelik iki adet tebliğ hazırlama çalışmaları devam etmektedir.

2.4. Düzenleme, Gözetim ve Denetim Çerçevesinin Güçlendirilmesi ve Sektörde Etkinlik ve Rekabet Gücünün Artırılması

Bankacılık kesiminin mali ve operasyonel anlamda yeniden yapılandırılması çalışmaları ile eş anlamlı olarak sektöre yönelik düzenleme, gözetim ve denetim çerçevesini güçlendirecek, bankacılık sistemini daha etkin ve rekabetçi bir yapıya kavuşturacak, sektörün dayanıklılığını geliştirecek ve sektöre güveni kalıcı kılacak yasal ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde de önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu alanda kaydedilen gelişmeler aşağıda özetlenmektedir.

Bankalar Kanununda Yapılan Değişiklikler

Bankalar Kanununda yapılan değişikliklerle Avrupa Birliği Direktiflerindeki özkaynak tanımına paralel olarak "Konsolide Özkaynak" tanımı getirilmiş ve konsolide esasa göre uygulanacak kredi sınırları ile standart oranların hesaplanmasında bu tanımın esas alınması sağlanmıştır.

Yeni düzenlemeye göre bankaların kullandıkları kredilerde risk yoğunlaşmasını önlemek üzere, bir gruba kullanılacak kredi limitlerinin hesabında doğrudan ve dolaylı krediler birlikte dikkate alınmış ve risk grubu tanımı yapılmıştır. Banka hissedar ve iştiraklerinin de aynı risk grubu içinde değerlendirileceği düzenleme ile banka kaynaklarının belirli gruplar üzerinde yoğunlaşması engellenecek, bankaların aktif yapısını emniyet, seyyaliyet ve verimlilik ilkelerine göre sağlamlaştırılmaları temin edilecektir.

Bankaların mali kurumlar dışındaki bir ortaklığa iştirakleri kendi özkaynaklarının en fazla yüzde 15'i, bu iştiraklerin toplam tutarı ise banka özkaynaklarının yüzde 60'ı ile sınırlandırılmıştır. Ancak, Kanun'a ilişkin yürürlüğe konulan Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik uyarınca iştirak limitlerindeki aşım tutarlarının kademeli olarak 2009 yılına kadar yerine getirilmesi öngörülmüştür.

Kanunda yapılan değişiklikle, vadeli işlem, opsiyon sözleşmeleri ve benzeri diğer türev ürünler kredi tanımına dahil edilmiştir.

Özel karşılıkların kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider sayılması konusuna açıklık kazandırılmıştır.

Bankaların devir ve birleşme işlemlerindeki sürecin hızlandırılmasını teminen, birleşme ve devirlerde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile birlikte, devir veya birleşmeye konu bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının yüzde 20'yi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun bazı maddelerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Türkiye Özel Finans Kurumları Birliği oluşturularak, Birliğe Özel Finans Kurumlarındaki tasarrufların korunması amacıyla "Güvence Fonu" kurma ve güvence fonuna ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmiştir. Bu çerçevede, BDDK tarafından hazırlanan "Özel Finans Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik" 20.9.2001 tarihinde, "Özel Finans Kurumları Birliği Statüsü"nü'nün yürürlüğe konulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı ise 4.10.2001 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik

Bankaların organizasyon yapılarını, kredi açma esas ve usullerini, gayrinakdi kredilerin dikkate alınma esas ve oranlarını, dolaylı pay sahipliği, dolaylı kredi ve dolaylı iştiraklerin tanımını kapsayan, bankaların faaliyetleri ile ilgili temel düzenleme mahiyetindeki "Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik" hazırlanarak 27.6.2001 tarih ve 24445 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Banka İştiraklerinin Birleşmelerinde 4605 Sayılı Kanunda Yer Alan Vergi Avantajlarının Uygulanması

Bankacılık sektörü yeniden yapılandırma programı çerçevesinde, özel bankaların operasyonel anlamda yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak uygun ortamın tesisi de hedeflenmiştir. Bu kapsamda, bankaların ve iştiraklerinin devir ve birleşmelerini kolaylaştırmak yönünde önemli adımlar atılmış, gerçekleştirilen yasal düzenlemeler ile kurumsal birleşme ve devirler için vergi teşvikleri getirilmiştir. Bu kapsamda, BDDK tarafından hazırlanan ve bankaların devir ve birleşmeleriyle ilgili genel prensipleri ve prosedürleri tanımlayan "Bankaların Birleşme ve Devirleri Hakkında Yönetmelik" 27.6.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Ayrıca, 4605 sayılı Kanunda yer alan vergi avantajlarının banka iştiraklerinin birleşmelerinde de uygulanmasına imkan veren yasal düzenleme 3.7.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yabancı bankaların piyasaya girişinin önündeki bürokratik ve diğer engellerin kaldırılmasına yönelik çalışmalar, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yabancı sermaye girişlerinin artırılmasına yönelik program kapsamında devam etmektedir.

Özkaynak Artışını Özendirici Düzenlemeler

Bankacılık sektöründe özkaynak artışını özendirmek amacıyla, gayrimenkul ve iştirak hissesi satışından doğan kazançların satış yapıldığı yılda sermayeye ilave edilen kısmının kurumlar vergisinden istisna edilmesi için gerekli olan satışa konu olan kıymetin asgari iki yıl süreyle elde tutulma şartının kaldırılmasına ve istisna edilen tutar üzerinden yapılan gelir vergisi stopaj kesintisinin düşürülmesine yönelik yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Sermaye Yeterliliği Rasyosunda Piyasa Risklerinin Dikkate Alınması

Bankaların sermaye yeterliliği standart oranının konsolide ve konsolide olmayan bazda hesaplanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek suretiyle mevcut ve potansiyel riskler nedeniyle oluşacak zarara karşı yeterli sermaye bulundurmalarını sağlamak amacıyla Şubat 2001'de "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayınlanmıştır. Söz konusu Yönetmelik ile bankaların faiz oranı riski, kur riski ve hisse senedi risklerinden oluşan piyasa risklerinin sermaye yeterliliği rasyosunun hesaplanmasına dahil edilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin, geçici 1 inci maddesi uyarınca Sermaye yeterliliği hesabında 1 Ocak 2002'den itibaren solo bazda, 1 Temmuz 2002'den itibaren de konsolide bazda piyasa risklerinin dikkate alınması ile ilgili uygulamaya başlanacaktır.

Piyasa risklerinin hesaplanmasına ilişkin olarak standart ölçüm metodu ve modele dayalı risk ölçüm metodu olmak üzere iki yeni ve farklı metod öngören Yönetmeliğin bankalarca sağlıklı bir biçimde uygulanabilmesi amacıyla, geçiş süresince Türkiye Bankalar Birliği (TBB) temsilcileri ve bu amaçla TBB bünyesinde kurulan ve muhtelif bankaların temsilcilerinden oluşan "Risk Yönetim Sistemleri Uygulama Esasları Değerlendirme Çalışma Grubu" ile Ankara ve İstanbul'da görüşmeler yapılarak karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuş ve sektör oldukça yeni ve karmaşık olan bu konu hakkında mümkün olduğunca bilgilendirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla özellikle standart metod ile piyasa riskinin ölçülmesinin açıklanmasına yönelik olarak sayısal bir örnek hazırlanmış ve 24.7.2001 tarihinde TBB aracılığıyla tüm bankalara duyurulmuş, aynı zamanda BDDK internet sayfasında da yayınlanmıştır. Diğer taraftan, piyasa risklerinin yakından takip edilebilmesine yönelik olarak, piyasa riskini de içerecek sermaye yeterliliği raporlama formatı üzerinde çalışmalar son aşamasına gelmiş olup en kısa zamanda bankalara gönderilecektir. Risk ölçüm modeli kullanan bankaların modellerinin onaylanma sürecine ilişkin olarak hazırlanan kılavuz da en kısa zamanda tamamlanarak bankalara gönderilecektir.

Yabancı Para Pozisyonuna İlişkin Sınırlamalara Uyumun Denetimi

15 Haziran 2001 tarihinde gerçekleştirilen Takas işlemi ile bankaların açık pozisyonları önemli ölçüde azalmıştır. Bankaların açık pozisyonlara ilişkin düzenlemelere uyumu yakından takip edilmektedir.

Bu çerçevede, bankaların yabancı para açık pozisyonlarını kapatabilmek amacıyla kullandıkları enstrümanların (Structured Finance Product) belirlenmesine yönelik bir komite oluşturularak Ekim ayı itibariyle çalışmalarına başlamıştır. Söz konusu komite bu tür enstrümanlardan kaynaklanan risklerin azaltılmasına yönelik yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olup olmadığını belirleyecektir.

Bu kapsamda ayrıca, bankaların yurtdışı şubelerinin yerinde denetiminde yabancı para pozisyonuna ilişkin rasyoların yasal sınırlar içinde kalması amacıyla yapılan işlemlerin uygunluğu da denetlenmektedir.

İç Denetim ve Risk Yönetim Sistemine İlişkin Düzenlemeler

08.02.2001 tarih ve 24312 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik" ile bankaların bünyelerinde etkin bir iç denetim sistemi kurmaları ve karşılaşacakları riskleri en iyi şekilde yönetebilmelerine imkan verecek etkin bir risk yönetimi sistemi kurmalarına ilişkin usul ve prensipler belirlenmiş ve söz konusu sistemlerin etkin bir şekilde işleyişini takiben bu yönetmelik çerçevesinde bankacılık sisteminin banka faaliyetleri bazında risk odaklı olarak gözetimi hedeflenmiştir.

Söz konusu yönetmelik özellikle bankalarda yönetim ve risk kültürünün oluşturulması ve geliştirilmesi açısından önemli değişiklikler ve yenilikler getirmekte, bankaların organizasyonel

yapılarının yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilmesini öngörmektedir. Yönetmeliğin bankalarca daha iyi anlaşılabilmesi ve sağlıklı bir biçimde uygulanabilmesi amacıyla sektör temsilcileri ile karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur. Bu görüşmeler sonucunda yanlış/eksik yorumlanan ve/veya tereddütlere sebep olan ve açıklanmasına gerek duyulan hususlar ayrıntılı bir şekilde tespit edilmiştir. Tespit edilen hususlar üzerindeki değerlendirme ve yorumları içeren açıklama 3.10.2001 tarihinde tüm bankalara duyurulmak üzere, T. Bankalar Birliğine gönderilmiştir.

Bankalar, Temmuz 2001 tarihinden itibaren Yönetmelik çerçevesinde yapmış oldukları faaliyetleri ve organizasyonel hazırlıklarını üçer aylık dönemler itibariyle raporlamaktadırlar. Söz konusu raporlar düzenli olarak değerlendirilmekte ve gelişmeler yakından izlenmektedir. İlk raporlama dönemi sonunda elde edilen bilgiler bankaların büyük çoğunluğunun organizasyon yapılarındaki değişiklikleri tamamladıklarını ve yönetmeliğin uygulanması yönünde önemli gelişmeler kaydettiklerini göstermektedir. Diğer bankaların çalışmalarını son aşamasına getirdiği ve ikinci raporlama dönemi sonunda organizasyonel yapılarını yönetmelikle uyumlu hale getirmeleri beklenmektedir.

Yabancı Şube ve Off-shore Bankaların Denetimi ve İşbirliği Anlaşmaları

Türk bankalarının gerek yurtdışı iştirakleri, gerekse yurtdışı şube ve temsilcilikleri yoluyla yürüttükleri faaliyetlerin sağlığı, hem ülkemizin, hem de ev sahibi konumunda bulunan diğer ülkelerin mali sistemlerinin istikrarını ve güvenilirliğini yakından etkilemektedir. Bu bağlamda, yurtdışı faaliyetlerin yapısını, ana kuruluş ile bağlantılarını değerlendirebilmek, bunları düzenlemek ve denetlemek açısından bu faaliyetlere ilişkin doğru bilgiye ulaşabilmek ve ülkeler arasında denetim ve gözetim alanında işbirliğini kolaylaştıracak uluslararası anlamda bir kurumsal çerçeve oluşturmak önem kazanmaktadır.

Bu çerçevede, diğer ülkelerin denetim birimleri ile yapılmakta olan anlaşmalar ve sağlanan işbirliği ile bankalar veya hakim ortakları tarafından kurulmuş olan off-shore bankalarda yerinde inceleme ve denetimler yapılmaktadır. Bu bağlamda, Bahreyn-Manama, Lüksemburg ve Malta'da 13 banka şubesi ve bir iştirak ile Hollanda'daki bir banka iştiraki yerinde denetime tabi tutulmuş ve incelemeler tamamlanmıştır. Ayrıca, Türk bankalarına ait Kıbrıs'ta faaliyet gösteren kıyı bankalarının bir kısmının yerinde incelenmesi yapılmıştır.

Diğer ülkelerin gözetim ve denetim organları ile işbirliği kapsamında BDDK, KKTC Merkez Bankası ile 17.9.2001 tarihinde, Arnavutluk Merkez Bankası ile 19.10.2001 tarihinde Memorandum of Understanding (MoU) anlaşması imzalamıştır. Hollanda, Malta, Lüksemburg, Bahreyn, Romanya, İsviçre ve İrlanda'ya ise MoU taslağı yollanmıştır.

Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esaslarına İlişkin Düzenlemeler

Bu konudaki düzenlemeye ilişkin taslak tamamlanarak ilgili birimlerin görüşlerine sunulmuştur. Söz konusu taslak çok detaylı bir biçimde hazırlanmakta olup, son aşamalara gelinmiştir. Çalışmaların Kasım 2001 sonuna kadar tamamlanması beklenmektedir.

Menkul Kıymet Geliri Üzerindeki Stopaj Oranlarının Farklılaştırılması ve Mevduat Munzam Karşılıklarına Faiz Verilmesi

Repo işlemlerinin aşırı kullanımından kaynaklanan riskleri azaltmak amacıyla alınabilecek önlemler konusunda öneriler geliştirmek üzere bir komite kurulmuştur. Komite Temmuz ayı sonunda önerilerini de içeren raporunu tamamlamıştır. Bu öneriler çerçevesinde 27 Temmuz 2001 tarihinde yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararıyla repo ile TL ve döviz mevduat faiz gelirlerine uygulanan stopaj oranlarının vadeye göre farklılaştırılması sağlanmıştır. Bu çerçevede,

TL mevduat hesaplarındaki stopaj oranları, 3 ila 6 ay vadeli olanlar için yüzde 14'e; 6 ila 12 ay vadeli olanlarda yüzde 10'a, 12 aydan uzun vadeli için de yüzde 6'ya indirilmiştir. Repo stopaj oranı da yüzde 16'dan yüzde 20'ye yükseltilmiştir. Döviz tevdiat hesapları üzerindeki stopaj oranı 1 yıldan uzun vadeli için değişmemiş; 1 yıldan kısa vadeli için 2 puan artırılarak yüzde 16'dan, yüzde 18'e yükseltilmiştir.

Merkez Bankası, bankaların kaynak maliyetlerini düşürmek amacıyla 8 Ağustos 2001 tarihinden itibaren TL mevduatları için ayrılan münzam karşılıklara faiz ödenmesi uygulamasına başlamıştır.

EK: BANKACILIK SEKTÖRÜ YENİDEN YAPILANDIRMA PROGRAMI EYLEM PLANI

	Zamanlama
I. Gözetim ve Denetim Çerçevesine İlişkin Düzenlemeler	
a-Sermaye Yeterliliği	
- Sermaye yeterliliği hesabında piyasa risklerinin Solo bazda dikkate alınması	1 Ocak 2002
- Sermaye yeterliliği hesabında piyasa risklerinin Konsolide bazda dikkate alınması	1 Temmuz 2002
- Bankaların minimum yüzde 8 olan yasal sermaye yeterliliği rasyosu yükümlülüklerini yerine getirmelerinin sağlanması	Aralık 2001
b-Yabancı Para (YP) Pozisyonu	
- Bankaların YP açık pozisyonlarını kapatabilmek amacıyla kullandıkları enstrümanların (Structured Finance Product) belirlenmesine yönelik bir komite oluşturulması ve gerekirse bu tür enstrümanlardan kaynaklanan risklerin azaltılmasına yönelik yeni düzenlemeler getirilmesi	Aralık 2001
- Konsolide YP pozisyon limitlerine, raporlama tarihleri arasındaki dönemlerde de uyulup uyulmadığının belirlenmesi amacıyla, gerektiğinde bankaların yurtdışı şube ve temsilcilikleri için yabancı denetim kurumları ile işbirliği içinde, yerinde denetimlerin yapılması	Sürekli
c-Kredi Karşılıkları ve Kredi Limitleri	
- Yeni dolaylı kredi limitlerini yerine getirmeyen bankalar ile zamana bağlı eylem planları üzerinde anlaşma sağlanması ve anlaşmaların uygulanması	Anlaşmanın sağlanması: Ağustos 2001 Uygulama ve İzleme: Sürekli
- Bankaların kötü alacaklarının ve reel sektörün yeniden yapılandırılması amacıyla uygulanması düşünülen İstanbul yaklaşımı çerçevesinde karşılıklara ilişkin yönetmelikte yapılabilecek değişikliklerin gözden geçirilmesi	
d- Repo İşlemleri	
-Repo işlemlerinin bilanço içine alınması	1 Ocak 2002
e-Risk Yönetimi	
-Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetim Sistemi oluşturmalarının sağlanması	1 Ocak 2002
f-Muhasebe ve Dış Denetim	
-Muhasebe Uygulama Yönetmeliğinin yayımlanması	Ocak 2002
-Bankalar için Uluslararası Muhasebe Standartlarının eksiksiz bir biçimde uygulanmaya başlanması	Haziran 2002
-Bağımsız Denetim Kuruluşlarının kuruluş ve faaliyet esaslarının yeniden düzenlenmesi	Kasım 2001
-Bankaların iç ve dış denetimi önemsemelerinin ve bağımsız dış denetimler sırasında iç kontrol ve risk yönetimi sistemleri ile kredi portföyü ve piyasa risklerinin de incelenmesinin özendirilmesi	Sürekli
g-Finansal Holdingler	
-Finansal holdinglerin oluşumu için yasal altyapının oluşturulması çerçevesinde vergi ve kurumsal düzenlemelerin gözden geçirilmesi; gerekli yasal ve kurumsal değişikliklerin yapılması ve finansal aktiviteler ile sınai faaliyetlerin ayrımının tamamlanması	Aralık 2002 (Düzenlemelerin gözden geçirilerek gerekli değişikliklerin yapılması: Haziran 2002 Finansal ve sınai faaliyetlerin ayrımı: Aralık 2002)

	Zamanlama
-Finansal holdinglerin faaliyetlerinin konsolide gözetim ve denetiminin sağlanması	Aralık 2002
h- BDDK'nın Denetim Faaliyetleri	
- Bankalar veya hakim ortakları tarafından kurulmuş olan off-shore bankaların sıkı denetim altına alınması	Sürekli
- Bankaların yurtdışı şubelerinin de yerinde denetime tabi tutulması	Sürekli
-BDDK'nın yolsuzluk ve kara parayla mücadele bağlamında eğitim amaçlı projeler oluşturması	Aralık 2002
i- Diğer	
-Mali işlemlere ilişkin vergi düzenlemelerinin gözden geçirilmesi ve ayrıma neden olan tüm vergi düzenlemelerinin belirlenerek gerekli yasal değişikliklerin yapılması	Aralık 2002 (Haziran 2002'ye kadar mali işlemlere ilişkin vergi düzenlemelerinin gözden geçirilmesi tamamlanacaktır)
-Tüm mali sisteme yönelik etkin gözetim ve denetimin sağlanması ve gerekli görülürse gözetim ve denetim organlarının tek çatı altında toplanmasına yönelik çalışmaların yapılması	Aralık 2002 (Haziran 2002'ye kadar ön hazırlıklar tamamlanacaktır)
-Takipteki alacakların daha hızlı ve etkin bir biçimde çözümlenmesi için iflas ve teminata el konulmasına ilişkin düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve gerekli yasal değişikliklerin yapılması; bu sürecin devamı olarak taşınır mallar kayıt sistemi oluşturulmasına yönelik bir plan hazırlanması	Aralık 2001
- Belgelerin mikrofilm, mikrofiş şeklinde veya manyetik ortamlarda saklanabilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi	Haziran 2002
II. TMSF Kapsamındaki Bankaların Çözülmesi	
-Etibank ve İktisat Bankası Satış İhalelerinin Sonuçlandırılması	-10.10.2001 tarihinde yeniden satışa çıkarılan Etibank A.Ş. ile ilgili olarak, Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK)'nun başvurusu kabul edilerek, anılan Kurumun söz konusu Bankada inceleme yapmasına izin verilmiştir. -16 Ekim tarihinde Uni Credito Italiano S.p.A.'dan alınan yazıda, İktisat Bankası T.A.Ş. için bir teklif sunulmayacağı belirtilmiştir.
-Sitebank Satış İhalesinin Sonuçlandırılması	NovaBank S.A'nın 30 Ekim 2001 itibarıyla teklifini vermiş ve 1 Kasım 2001 itibarıyla Novabank ile hisse devir sözleşmesi görüşmelerinin başlatılmasına karar verilmiştir.
-Tarişbank, Bayındırbank, Kentbank ve EGS Bank'ın çözümlenmesi	Kentbank 30 Ekim 2001 tarihinde satışa çıkarılmış olup, ilgilene yatırımcıların 9 Kasım 2001 tarihine kadar BDDK'ya başvurmaları gerekmektedir. Diğer bankaların da devir bilançoları gelmiş olup, yıl sonuna kadar çözümlenmeleri beklenmektedir.

	Zamanlama
-Tahsilat Dairesinin bünyesindeki kötü alacakların üçüncü taraflara satış veya hızlandırılmış tasfiye yollarıyla çözümlenmesi	Aralık 2002
-Tahsilat Dairesinin kötü varlıklarının çözümlenmesine yönelik bağlayıcı yasal süreler getirilmesi	Aralık 2002
-75 milyar liranın üzerindeki tüm sorunlu kredilerin Tahsilat Dairesine aktarılmasının tamamlanması ve TMSF Tahsilat Dairesi ile kredi borçluları arasında ödeme planı yapılması ve bunun gerçekleşmemesi durumunda yasal işlem başlatılması ve 75 milyar liranın altındaki sorunlu kredilerin çözümü	Aralık 2001
III. Kamu Bankalarının Yeniden Yapılandırılması	
-Vakıfbank hisselerinin özel girişimcilere satılması	Piyasa koşulları uygun hale geldiğinde satış süreci yeniden başlatılacaktır.
-Ziraat ve Halk Bankalarının yeniden yapılandırılarak özelleştirilmesi	Kasım 2003
-Ziraat Bankası'nın diğer kurumlara transfer edilecek tüm kamu hizmetleri fonksiyonlarının belirlenmesi ve bir transfer planının oluşturulması	
-Kamu bankaları aracılığıyla sağlanacak destekler için bütçeye önceden yeterli ödeneğin konulması	Sürekli
-Verimsiz şubelerin kapatılması ve personel sayısının azaltılması.	
IV. Özel Bankaların Daha Sağlıklı Bir Yapıya Kavuşturulması	
-Mali yapılarının güçlendirilmesi ihtiyacı bulunan bankalardan alınan taahhüt mektuplarının uygulanmasının sağlanması veya gerekli önlemlerin alınması	Sürekli
-Banka birleşmelerinin teşvik edilmesi, yabancı bankaların sisteme girişinin ve yabancılarla ortaklıkların önündeki engellerin kaldırılması	
V. BDDK ve TMSF'nin Kurumsal Yapısının Güçlendirilmesine Yönelik Düzenlemeler	
<i>a-BDDK'nın kurumsal yapısının ve kapasitesinin güçlendirilmesi</i>	
-İnsan Kaynakları Politikalarının Oluşturulması (iş ve görev tanımları, norm pozisyonların tespiti, yurt içi ve yurt dışı eğitim programları ve rotasyon usul ve esasları)	Aralık 2001
-Yönetim Sürecinin İyileştirilmesi	Şubat 2002
-Sorunlu bankalara yönelik özel birim kurulması ve sorunlu bankalarla ilgili olarak personelin kullanımı için anında müdahale stratejilerinin ve eylem planlarının geliştirilmesi	
-Yeni Ortak Veri Tabanının Hizmete Girmesi; Etkin Gözetim ve Denetim Yöntem ve Araçlarının Geliştirilmesi	Eylül 2002
-Uygulama Usulleri ve Kullanım Kılavuzlarının Geliştirilmesi	31 Ağustos 2002
- BDDK Stratejik Planının uygulanmasına devam edilmesi ve tüm unsurları ile gerçekleştirilmesi	Aralık 2002
<i>b-TMSF'nin kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi</i>	
-TMSF'nin kurumsal kapasitesini güçlendirecek stratejik plan hazırlanması ve onaylanması	Aralık 2001
Organizasyon yapısının görev ve sorumlulukları net bir biçimde tanımlayacak çerçevede yeniden düzenlenmesi	Aralık 2001
Fondaki bankaların tasfiyeleri ve varlık yönetimleri için performans hedeflerinin belirlenmesi	Aralık 2001
İhtiyaç duyulması durumunda konuyla ilgili tecrübeli elemanlar alınması	Aralık 2001
TMSF'nin daha etkin bir tasfiye, tahsil ve varlık yönetimi sağlayabilmesi için merkezi bir bilgi yönetim sistemi kurulması	Aralık 2001
-TMSF'nin idari ve mali özerkliğinin güçlendirilmesi	Aralık 2002